



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

1

Številka:060-01/16-10/
Ljubljana, 25. 2. 2016

Osnutek

Z a p i s n i k

**37. seje Državnega sveta Republike Slovenije,
ki je bila v sredo, 24. 2. 2016**

Predsednik je začel 37. sejo Državnega sveta Republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 53. člena Zakona o Državnem svetu in prvega odstavka 30. člena Poslovnika Državnega sveta Republike Slovenije.

Seja se je začela ob 13.00 in zaključila ob 18.22 uri.

Opravičila sta se:

- Cvetko Zupančič
- Rudi Matjašič, mag.

Ostali odsotni:

- Boris Popovič

Na sejo so bili vabljeni:

- Boris Koprivnikar, minister za javno upravo, Ministrstvo za javno upravo (k 3. točki dnevnega reda),
- mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (k 4. točki dnevnega reda),
- Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor, Ministrstvo za okolje in prostor (k 5. točki dnevnega reda),
- Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje, Ministrstvo za zdravje (k 6. točki dnevnega reda),
- dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (k 7. točki dnevnega reda),
- Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve (k 10. točki dnevnega reda).

Seje so se udeležili:

- mag. Mateja Prešern, vodja Službe za transparentnost, integriteto in politični sistem, Ministrstvo za javno upravo (3. točke dnevnega reda),
- mag. Renata Zatler, Služba za transparentnost, integriteto in politični sistem, Ministrstvo za javno upravo (3. točke dnevnega reda),
- dr. Janez Pogorelec, namestnik direktorice, Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo (3. točke dnevnega reda),

- mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (4. točke dnevnega reda; odšel predčasno),
- mag. Tanja Strniša, državna sekretarka, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (4. točke dnevnega reda),
- Leon Ravnihar, Direktorat za kmetijstvo, Sektor za urejanje kmerijskega prostora in zemljiške operacije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (4. točke dnevnega reda),
- Mateja Požar, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (4. točke dnevnega reda),
- Tomaž Primižič, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (4. točke dnevnega reda),
- Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor (5. točke dnevnega reda),
- mag. Tanja Bolte, generalna direktorica, Direktorat za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor (5. točke dnevnega reda),
- Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje (6. točke dnevnega reda),
- Nina Pirnat, državna sekretarka, Ministrstvo za zdravje (6. točke dnevnega reda),
- Vlasta Kovačič Mežek, pomočnica generalnega direktorja, Direktorat za zdravstveno ekonomiko, Ministrstvo za zdravje (6. točke dnevnega reda),
- Elvira Šušmelj, generalna direktorica, Direktorat za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (7. točke dnevnega reda),
- Darinka Cankar, Vodja službe za razvoj kadrov v šolstvu, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (7. točke dnevnega reda),
- Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve (10. točke dnevnega reda),
- Suzana Ivanović, sekretarka v Kabinetu ministrice, Ministrstvo za notranje zadeve (10. točke dnevnega reda).

* * *

O sklicu seje je predsednik obvestil predsednika Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milana Brgleza in predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Mira Cerarja.

* * *

S sklicem 17. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli predlog dnevnega reda, ki je bil naslednji:

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 36. redne seje Državnega sveta Republike Slovenije
Odobritev zapisnika 19. izredne seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – prva obravnava, EPA 969-VII
4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E) - druga obravnava, EPA 995-VII
5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-1I) - druga obravnava, EPA 973-VII
6. Predlog resolucije o Nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 "Skupaj za družbo zdravja" (ReNPZV16–25), EPA 972-VII
7. Predlog Poročila s posveta Reforma slovenske mature: cilji, sedanje stanje in nujne spremembe
8. Obravnava zaključkov posveta Inženirji in gospodarstvo/I
9. Poročilo o delu Državnega sveta za leto 2015

Predsednik je prejel predlog za za razširitev dnevnega reda s točko:

10. Poročilo o stanju na področju reševanja migrantske krize

Predlagana razširitev je bila sprejeta (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

* * *

Glede na predlagano razširitev in ker predsednik ni prejel nobenega predloga za umik je dal na glasovanje naslednji

DNEVNI RED:

1. Odobritev zapisnika 36. redne seje Državnega sveta Republike Slovenije
Odobritev zapisnika 19. izredne seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – prva obravnava, EPA 969-VII
4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E) - druga obravnava, EPA 995-VII
5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-1I) - druga obravnava, EPA 973-VII
6. Predlog resolucije o Nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 "Skupaj za družbo zdravja" (ReNPZV16–25), EPA 972-VII
7. Predlog Poročila s posveta Reforma slovenske mature: cilji, sedanje stanje in nujne spremembe
8. Obravnava zaključkov posveta Inženirji in gospodarstvo/I
9. Poročilo o delu Državnega sveta za leto 2015
10. Poročilo o stanju na področju reševanja migrantske krize

Predlagani dnevni red je bil sprejet (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

1. točka dnevnega reda

- Odobritev zapisnika 36. redne seje Državnega sveta

Osnutek zapisnika 36. redne seje Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da se o njem glasuje.

Zapisnik 36. redne seje je bil sprejet (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

- Odobritev zapisnika 19. izredne seje Državnega sveta

Osnutek zapisnika 19. izredne seje Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da se o njem glasuje.

Zapisnik 19. izredne seje je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 33 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

2. točka dnevnega reda:

- Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov

Po elektronski pošti 23. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport v zvezi z dopolnitvijo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport za dopolnitev Zakona o avtorski in sorodnih pravicah s členom o svobodi panorame (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB, 68/08, 110/13 in 56/15) in za spremembo 44. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13) ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US in 21/13 – ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet podpira pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Ministrstvu za kulturo predlaga, da pobudo proučita in nanjo odgovorita.

Pobuda Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport se glasi:

Dopolni naj se Zakon o avtorski in sorodnih pravicah s členom o svobodi panorame (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB, 68/08, 110/13 in 56/15) in spremeni naj se 44. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13).

Obrazložitev:

Slovenska avtorska zakonodaja ne pozna določila z imenom *svoboda panorame*¹ in zato ni legalno objavljati posnetkov skulptur, likovnih del, arhitekture in besedil. Po 55. členu (Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, (ZASP; Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13 in 56/15) so dela, ki so trajno v parkih, na ulicah, trgih ali na drugih splošno dostopnih krajih v prosti uporabi, vendar se njihova uporaba ne sme izvršiti v tridimenzionalni obliki ali za isti namen kot prvotno delo ali za doseganje gospodarske koristi. Posledično npr. slovenska Wikipedija, ki članke objavlja pod licenco popolnoma prostega dostopa in proste uporabe (tudi komercialne), gesel ne more ilustrirati s fotografskimi posnetki obravnavanih umetnin. Te prepovedi ne vplivajo pozitivno na odnos do lastne kulture in jo diskriminirajo v razmerju do prosto dostopnih tujih intelektualnih proizvodov. Slovenska avtorska zakonodaja bi lahko sledila zgledu angleške, irske, avstralske, avstrijske in indijske zakonodaje, ki dovoljujejo fotografiranje spomenikov na javnih odprtih mestih in v notranjosti javnih institucij. Kulturna dominantnost angleško govorečega sveta je ustrezen pokazatelj promocijskega učinka take sprostitev dostopa. Pri tem komisija opozarja, da je bila slovenska avtorska zakonodaja oblikovana v času pred digitalizacijo in povrh za materialno lastnino, zato ni prilagojena intelektualnim produktom, posebej tistim v digitalni obliki ne.

Spremeni naj se 44. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1; Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13), po katerem se ne sme uporabljati podobe in imena spomenika brez soglasja lastnika ali skrbnika spomenika, ki lahko določi

¹ Svoboda panorame je pravica javnosti do ustvarjanja dvodimenzionalnih posnetkov (fotografija, film) javnih prostorov ter proste uporabe teh posnetkov. Gre za določilo v zakonski ureditvi nekaterih držav, ki omejuje avtorske pravice avtorjev del, trajno postavljenih na javnih mestih, kot so zgradbe in skulpture, ter daje vsakomur pravico ustvarjati izpeljana dela.

nadomestilo za uporabo. Zaradi tega določila ni dovoljeno brez izrecnega dovoljenja Zavoda za varstvo kulturne dediščine ali drugih lastnikov fotografirati niti tistih stavb in kipov iz Registra nepremične kulturne dediščine, ki so zaradi starosti že zdavnaj v javni lasti: starega znamenja sredi polja, razvalin gradu, cerkvice na hribu, pročelja hiše v starem mestnem jedru ... in uporabljati njihovih imen. Prav tako je brez dovoljenja Zavoda prepovedana objava takih posnetkov. Večina medijev se za prepoved ne meni in zakon krši, na slovenski Wikipediji pa zaradi tega zakona posnetkov domače kulturne dediščine ni. Posnetke slovenske kulturne dediščine tako objavljajo wikipedisti iz držav, kjer takih nerazumnih zakonskih omejitev ni.

S tovrstnimi objavami se promovira slovenska kulturna dediščina. Zemljevid Evrope je poln digitalnih podob, na mestu Slovenije pa je bela lisa. Omejevanje dostopa do kulturne dediščine in umetnin, ki so že zdavnaj v javni lasti, je neprimerljivo z zakoni prosvetljenih držav in ni združljivo ne z evropskimi kulturnimi smernicami (gl. Evropsko direktivo o informacijski družbi, 2001/29/EC, člen 5, paragraf 3h) ne s slovenskim kulturnim interesom. Takšen odnos do promocije diskriminira slovensko kulturno dediščino glede na druge nacionalne kulture.

44. člen ZVKD-1 naj se zato preoblikuje tako, da bo preprečil manipuliranjem z javnim interesom. Lastniki naj odgovorno razpolagajo z dediščino, javnosti pa naj omogočijo njeno fotografsko, holografsko in drugačno reprodukcijo oz. naj za prosto dostopne in prosto uporabne digitalne reprodukcije dediščine poskrbijo javni zavodi. To je njihovo poslanstvo in ne ekskluzivno trženje spominkov. V nasprotnem primeru bodo zainteresirani uporabniki posegli po lažje dostopnem tujem kulturnem blagu. Zakon trenutno varuje kulturno dediščino v javni lasti pred dediči, t. j. pred javnostjo, namesto da bi javnosti omogočil lažji dostop do nje.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Ministrstvu za kulturo, da pobudo proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovorita.

Predlog sklepa je bil sprejet (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 26 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

Po elektronski pošti 23. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport v zvezi s spremembo 20. člena pravilnika o Napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport za spremembo 20. člena pravilnika o Napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive (Uradni list RS, št. 54/02, 123/08, 44/09 in 18/10) ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US in 21/13 – ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet podpira pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport predlaga, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport se glasi:

Spremeni naj se 20. člen Pravilnika o napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive, in sicer tako, da se obstoječa 20. točka pod b (prva objava samostojnega avtorskega strokovnega članka ali petih didaktičnih nalog v strokovnem časopisu ali pedagoški reviji itd.), ki se vrednoti z dvema točkama, prestavi v razdelek, ki se vrednoti s tremi točkami, tik pred 7. točko pod c (prva objava avtorskega strokovnega članka v tujem strokovnem časopisu ali pedagoški reviji).

Obrazložitev:

Povod za pobudo je nedavni zapis na slovenistični spletni strani SLOVLIT, da kolegica slovenistka ne more napredovati v najvišji naziv svetnica, ker ji objave strokovnih člankov v Slavistični reviji, v reviji Jezik in slovstvo in v zborniku Obdobja ne prinašajo treh točk za strokovno delo, pač pa samo po dve točki, tako kot je to določeno v 20. členu veljavnega Pravilnika o napredovanju v nazive. V nasprotju s tem pa po razlagi ministrstva objava v reviji Acta neofilologica, ki izhaja pri nas v tujem jeziku, prinaša tri točke za strokovno delo.

Pri tem je treba opozoriti, da sta Slavistična revija ter Jezik in slovstvo temeljni in mednarodno uveljavljeni znanstveni reviji, ki imata dolgoletno tradicijo, zelo strog recenzentski postopek za objavljanje in prinašata zelo visoke točke v raziskovalni bazi SICRIS.

Sedanja rešitev v pravilniku, ki za objavo strokovnega članka v slovenščini prinaša dve točki (20. točka 20. člena pravilnika pod b), za objavo strokovnega članka v tujem jeziku pa tri točke (7. točka 20. člena pravilnika pod c), ne upošteva ustavnega položaja slovenščine kot državnega jezika in kot učnega jezika v osnovnem, srednjem in visokem šolstvu. Po spremembi Pravilnika o napredovanju v nazive leta 2008 pa je verjetno tudi protiustavna, saj povsem primerljiva določila obravnava in vrednoti na bistveno različen način.

V Pravilniku o napredovanju v nazive iz leta 2002, ki ga je podpisala takratna ministrica dr. Lucija Čok, sta namreč razliki v vrednotenju strokovne objave povsem enaki tako pri zaposlenih v vrtcih (19. točka 17. člena pod b in 5. točka 17. člena pod c) kot pri zaposlenih v šolah (20. točka 20. člena pod b in 7. točka 20. člena pod c). Z novelo Pravilnika iz leta 2008, ki jo je podpisal takratni minister dr. Igor Lukšič, pa je v 10. členu določeno, da se samo v 17. členu (ta velja za zaposlene v vrtcih) z uvrstitvijo nove 8. točke pod c objava strokovnega članka v slovenščini izenači z objavo v tujem jeziku in ovrednoti s tremi točkami za strokovno delo.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, da pobudo prouči in v skladu s četrtnim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 25 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

Po elektronski pošti 23. 2. 2016 so državne svetnica in svetniki prejeli vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag. glede predvidenega reševanja problema presežene koncentracije delcev PM₁₀ v zraku na Goriškem.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 22. 2. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag., glede predvidenega reševanja problema presežene mejne koncentracije delcev PM₁₀ v zraku na Goriškem ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag., in predlaga Ministrstvu za okolje in prostor, da vprašanja prouči in na njih odgovori.

Vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag., se glasijo:

1. Ali ima Ministrstvo za okolje in prostor pripravljen nabor konkretnih ukrepov glede zmanjševanja koncentracije delcev PM_{10} v zraku v Sloveniji?
2. Kakšne konkretne ukrepe bo Ministrstvo za okolje in prostor izvedlo na Goriškem, da ne bi bile večkrat na leto presežene mejne koncentracije delcev PM_{10} v zraku?
3. Kakšno je sodelovanje na tem področju z Republiko Italijo, ali imamo konkretne informacije glede koncentracije delcev PM_{10} v zraku v Trstu, Gorici ter Vidmu in ali se glede tega problema načrtujejo kakšni skupni ukrepi v okviru bilateralnega sodelovanja z Republiko Italijo oziroma v okviru Evropske skupnosti?

Obrazložitev:

Previsoke koncentracije drobnih prašnih delcev s kratico PM_{10} v zraku so resen problem številnih slovenskih področij, tako je tudi na Goriškem. Na resnost kaže tudi dvakratni pisni opomin Evropske unije Sloveniji, s pozivom, da naj se to področje uredi.

Povečanje koncentracije prašnih delcev v zraku je zaznati predvsem v pomladanskih in zimskih mesecih. Glavni vir onesnaževanja so poleg gostega prometa in s tem povezanih izpušnih plinov tudi male in tehnološko zastarele male kurilne naprave.

Tudi zdravstveni učinki na prebivalce so znani, zaskrbljujoči, niso zanemarljivi in jih je treba jemati zelo resno. V času velikih koncentracij prašnih delcev v zraku je v urbanih sredinah umrljivost dokazljivo povečana. Tu gre predvsem za težave ki so povezane z boleznimi dihal, motnjami srčnega ritma in s tem povezano možnostjo srčnega infarkta, ter povečanim obsegom težav z ožiljem. Najmanjši delci iz dihal vstopajo v telo in potujejo v različna tkiva, organe, kjer povzročajo vnetje. V krvi med drugim povzročijo večjo viskoznost, nastanek krvnih strdkov in večajo krvni tlak, kar lahko vodi v nastanek možganske kapi. Povzročajo in pospešujejo tudi nastanek ateroskleroze.

Meteorološka postaja Agencije Republike Slovenije za okolje v Novi Gorici je decembra 2015 zabeležila, da je bila v zraku kar 16 dni presežena mejna koncentracija majhnih prašnih delcev. Tolikokrat je bila namreč presežena predpisana 24-urna mejna koncentracija 50 mikrogramov na kubični meter.

Večina prebivalcev Nove Gorice meni, da je Nova Gorica premajhno mesto, da bi imelo take koncentracije prašnih delcev v zraku, saj proizvede premalo emisij, zato se ocenjuje, da najverjetneje prihaja onesnažen zrak iz sosednje Italije. Na tem področju je zato sodelovanje z Republiko Italijo zelo pomembno, tako z vidika reševanja problema, kot tudi z vidika pridobivanja točnih in primerljivih podatkov, ki bi jih lahko potem uporabili pri reševanju tega problema na Goriškem in v širšem slovenskem prostoru.

Zaradi vseh omenjenih negativnih vplivov na zdravje ter na socialni status prebivalcev se pričakuje konkretne odgovore, ki bodo prebivalce Goriške dolgoročno obvarovali pred omenjeno grožnjo za zdravje in ponudili dolgoročno rešitev v korist zdravja in dobrega počutja vseh prebivalcev in prebivalcev Republike Slovenije.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za okolje in prostor, da vprašanja prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) na njih v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

Po elektronski pošti 23. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanja državnega svetnika Franca Goloba glede širitve programov in plačila preseženih programov v letu 2015 Zdravstvenemu domu Radlje ob Dravi.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanja državnega svetnika Franca Goloba glede širitve programov in plačila presežka programov v letu 2015 Zdravstvenemu domu Radlje ob Dravi ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Franca Goloba in predlaga Ministrstvu za zdravje in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da vprašanja proučita in nanje odgovorita.

Vprašanja državnega svetnika Franca Goloba se glasijo:

1. Zakaj je bila širitev programa fizioterapije v Zdravstvenem domu Radlje ob Dravi, kljub drugačnim predhodnim dogovorom, izpuščena iz končne verzije Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2015 ter Aneksa št. 1 k omenjenemu dogovoru, in kdaj bo omenjeni dodatni program v višini 1 tima končno odobren?
2. Ali in kdaj bo Zdravstvenemu domu Radlje ob Dravi odobreno povečanje programov ostalih zdravstvenih storitev, ki jih slednji prav tako že dolgo časa izpostavlja kot kritične (diabetološka ambulanta, zobozdravstvo za odrasle itd.)?
3. Ali in kdaj bo Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije priznal in plačal presežene programe Zdravstvenemu domu Radlje ob Dravi v letu 2015 za dejavnost fizioterapije, diabetologije, zobozdravstva odraslih in nege na domu?

Obrazložitev:

Zdravstveni dom Radlje ob Dravi pokriva slabo razvito, hribovito, težko dostopno območje velikosti 346 km² na obrobju Slovenije in skrbi za zdravstveno varstvo približno 17000 prebivalcev. Že leta se srečuje s problematiko pomanjkanja zdravnikov. Na splošno so na tem območju zaradi slabše razvitosti in dostopnosti območja ter posledično slabšega socialnega stanja v porastu bolezni zaradi načina življenja.

Populacija, ki jo pokriva omenjeni zdravstveni dom, se stara, zato je posledično vedno več potreb po negi kronično obolelih na domu, dodatno težavo pa predstavlja krajšanje ležalnih dob v bolnišnicah. Prav tako vedno več mlade delovne populacije potrebuje fizioterapevtsko obravnavo. Ker je najbližji rehabilitacijski center oddaljen več kot 60 km, bi bilo zdravstvenemu domu nujno zagotoviti širitev programa z dodatnim timom. Trenutno namreč deluje z 2,91 tima fizioterapije, kar ni v skladu z normativom iz splošnega dogovora (glede na število prebivalcev bi jim pripadlo 4,27 nosilca oz. tima). Tudi podatek iz Nacionalnega programa zdravstvenega varstva Republike Slovenije - zdravje za vse do leta 2004 (NPZV) izhaja normativ 2764 prebivalcev/fizioterapevta, v Zdravstvenem domu Radlje ob Dravi pa se soočajo s situacijo 8.200 prebivalcev/fizioterapevta.

Zdravstveni dom Radlje ob Dravi zaradi navedenega vsako leto v fazi podajanja predlogov za pripravo splošnega dogovora v zdravstvu prosi in navaja razloge za odobritev dodatnih programov (aktualno: na področju fizioterapije 1 dodatni tim, na področju diabetologije 0,05 dodatnega tima, na področju zobozdravstvene dejavnosti za odrasle 0,4 dodatnega tima, na področju ortodontije 0,2 dodatnega tima, pri negi na domu 0,4 dodatnega tima, v okviru RTG

storitev 0,1 dodatnega tima in v zvezi z UZ dejavnostjo 0,1 dodatnega tima), a na žalost brez uspeha.

V okviru priprave Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2015 je sicer v fazah pred končno potrditvijo dogovora kazalo, da bo program fizioterapije v Radljah ob Dravi vendarle okrepljen z 1 dodatnim timom, a je nato iz končne verzije omenjenega dogovora izpadel. Zadeva naj bi se uredila z Aneksom št. 1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2015, a se tudi to ni uresničilo.

Ker Zdravstveni dom Radlje ob Dravi že leta beleži povečan pritisk na storitve v dejavnosti fizioterapije, v diabetološki ambulanti ter zobozdravstvu za odrasle, se v okviru omenjenih dejavnosti podaljšujejo čakalne dobe. Da bi slednje čim bolj obvladali, je v letu 2015 omenjeni zdravstveni dom aktiviral vse svoje finančne in kadrovske možnosti in posledično presegel program dejavnosti fizioterapije (v vrednosti 49.658 evrov), diabetologije (v vrednosti 5.506,76 evra), zobozdravstva odraslih (v vrednosti 13.894,65 evra) in nege na domu (v vrednosti 9.366,234 evrov). Plačila s strani ZZZS za opravljene presežene plane še vedno ni prejel, se pa sooča z negativnimi posledicami odločitve za povečano skrb za bolnike in zadostitev njihovim potrebam (komaj zadovoljiv poslovni izid, ki ne omogoča vlaganj v boljše pogoje za del in izčrpavanje kadra ter posledična večja odsotnost zaradi bolniškega staleža).

V skladu z navedenim se pričakuje, da bosta Ministrstvo za zdravje in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije ustrezno odreagirala in zgoraj navedena odprta vprašanja čim prej uredila.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za zdravje in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da vprašanja proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanje v roku 30 dni odgovorita.

Predlog sklepa je bil sprejet (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 29 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

Po elektronski pošti 23. 2. 2016 so državne svetnic ein svetniki prejeli vprašnji državnega svetnika mag. Steva Ščavničarja v zvezi s postopkom za vpis pravice do čiste vode v Ustavo Republike Slovenije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašnji državnega svetnika mag. Steva Ščavničarja v zvezi s postopkom za vpis pravice do čiste vode v Ustavo Republike Slovenije ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašnji državnega svetnika mag. Steva Ščavničarja, in predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da vprašnji prouči in nanju odgovori.

Vprašnji državnega svetnika mag. Steva Ščavničarja se glasita:

1. V kateri fazi je priprava mnenja strokovne skupine, na podlagi katerega bo Ustavna komisija Državnega zbora Republike Slovenije nadaljevala razpravo o Predlogu za začetek postopka za spremembo Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona oz. o predlogu za vpis pravice do čiste pitne vode v Ustavo Republike Slovenije?
2. Ali lahko ocenite časovni okvir nadaljevanja postopka za dopolnitev Ustave Republike Slovenije, s katero bi zaščitili oskrbo s pitno vodo pred privatizacijo?

Obrazložitev:

Državni svet Republike Slovenije je 15. 5. 2013 Državnemu zboru Republike Slovenije in Vladi Republike Slovenije predlagal, da sproži postopek za dopolnitev Ustave, s katerim bi zaščitili oskrbo s pitno vodo pred privatizacijo. Pobudo je povzela skupina poslancev in poslank s prvopodpisanim Branetom Golubovičem, ki je 20. 3. 2014 predlagala Državnemu zboru, da začne postopek za spremembo Ustave. Ustavna komisija Državnega zbora je 5. 6. 2014 pripravila javno predstavitev mnenj o predlogu ustavnih sprememb, s katerimi bi pravico do pitne vode določili kot ustavno pravico. Ker pa se je mandat takratne sestave Državnega zbora po razpustitvi iztekel, člani Ustavne komisije Državnega zbora niso glasovali o predlogu, da bi Državni zbor začel s postopkom spreminjanja Ustave.

V novem sklicu Državnega zbora so pobudo povzeli poslanci in poslanke ZaAB, DeSUS, SD in ZL s prvopodpisano mag. Alenko Bratušek in na predsednika Državnega zbora 16. 4. 2015 naslovili predlog za začetek postopka za spremembo Ustave, s katerim bi na ustavni ravni vodo in dostop do vode določili kot splošno in temeljno ustavno pravico. Ustavna komisija Državnega zbora je 8. 7. 2015 obravnavala predlog za vpis pravice do čiste pitne vode v Ustavo in soglasno potrdila ustanovitev strokovne skupine, ki naj bi preučila predlog za zapis pravice do čiste pitne vode v Ustavo. Ustavna komisija Državnega zbora bo razpravo o predlaganih spremembah Ustave nadaljevala, ko bo strokovna skupina pripravila mnenje.

Evropski parlament je sicer podprl zahteve EU civilne iniciative Right2Water, čeprav le s tesno večino (50,4 %), vendar se Evropska komisija še vedno obotavlja s pripravo nove zakonodaje. Pritiski po privatizaciji vode v Evropi pa se krepijo, prisoten je tudi strah, da se bodo uveljavili prek sporazumov (TIPP, TISA, CETA), ki bi lahko posegli v pravice do črpanja in distribucije vode, če bodo korporacije uveljavile svoje interese.

Ker je le vpis v Ustavo dovolj močno varovalo pravice do javne oskrbe z vodo kot javne neprofitne dejavnosti in ker je ta pravica že ogrožena, je treba postopek ustavnih sprememb zaključiti čim prej, vsekakor pa pred zaključkom pogajanj o trgovinskem sporazumu med EU in ZDA.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da vprašanji prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanju v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (32 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 32 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

Po elektronski pošti 23. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanje državnega svetnika dr. Zorana Božiča glede uresničevanja 3. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/2005) pri celovitem informiranju javnosti o delovanju Državnega sveta Republike Slovenije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanje državnega svetnika dr. Zorana Božiča glede uresničevanja 3. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/2005) pri celovitem informiranju javnosti o delovanju Državnega sveta Republike Slovenije in sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet podpira vprašanje državnega svetnika dr. Zorana Božiča in predlaga Javnemu zavodu RTV Slovenija, da vprašanje prouči in nanj odgovori.

Vprašanje državnega svetnika dr. Zorana Božiča se glasi:

Na podlagi katerih programskih smernic je oblikovana uredniška politika posebnega nacionalnega programa Radiotelevizije Slovenija in kako se določa dnevni program pokrivanja dogodkov v Državnem zboru in Državnem svetu z vidika celovitega informiranja javnosti?

Obrazložitev:

Po Zakonu o Radioteleviziji Slovenija (v nadaljevanju RTVS) iz leta 2005 je RTV javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena, ki opravlja javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti, da bi zagotovil demokratične, socialne in kulturne potrebe državljanov. V okviru javne službe deluje tudi poseben nacionalni televizijski program, ki je poleg prenosom sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles ter predvajanju posnetkov teh sej, namenjen tudi celovitemu informiranju javnosti o vsem drugem parlamentarnem dogajanju, vključno s sejami Državnega sveta Republike Slovenije itd.

Redne seje Državnega sveta so praviloma enkrat mesečno oz. termini sej so vezani na redna zasedanja Državnega zbora. Ob predlogu za odločilni veto Državni svet skliče tudi izredno sejo. TV Slovenija informativno v zelo omejenem obsegu pokriva posamezne točke z dnevnega reda Državnega sveta, izjema je izredna seja, kjer se obravnava predlog odločilnega veta. Državni svet razume, da se parlamentarni program prioriteten oblikuje na podlagi pomembnejših aktualnih dogodkov v parlamentu in seveda spoštuje uredniško svobodo glede načina in vsebine pokrivanja sej in drugih aktivnosti. Obenem pa si vseskozi prizadeva, da bi bili državljani skladno z uredniško politiko RTV, bolj obveščeni o njegovem delovanju, saj je v Državnem svetu zastopan širok spekter stališč z različnih strokovnih področij in iz lokalnega okolja. Poleg tega pa Državni svet, sam ali v sodelovanju z drugimi zainteresiranimi predstavniki civilne družbe, redno organizira strokovne posvete, ki vsebinsko dopolnjujejo celotno parlamentarno dogajanje. Zavedajoč se pomena nacionalne RTV se je Državni svet vseskozi zavzemal za celovitejši pristop njene ustanoviteljice in Vlado RS večkrat pozval k odgovornemu odnosu do RTV kot največje in najpomembnejše nacionalne kulturne in izobraževalne institucije, saj je financiranje RTV programov zaradi njenega statusa in pomena investicija za prihodnost, ne strošek.

Skladno s prizadevanji Državnega sveta za čim boljšo obveščenost javnosti z različnih zornih kotov, bi želeli več vedeti o načinu oblikovanja parlamentarnega programa in določanju njegovih vsebinskih prioritet.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Javnemu zavodu RTV Slovenija, da vprašanje prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanj v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 29 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

- - -

Po elektronski pošti 22. 1. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na vprašanji državne svetnice mag. Darije Kuzmanič Korva v zvezi z navodili za spremembo sprejetih kadrovskih načrtov posrednih proračunskih porabnikov.

- - -

Po elektronski pošti 4. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudo in vprašanje državnega svetnika Janka Požežnika v zvezi neodplačno ustanovitvijo služnosti na nepremičninah v lasti Republike Slovenije.

- - -

Po elektronski pošti 12. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudo državnega svetnika Tomaža Horvata, mag. v zvezi s problematiko akumulacijskega jezera Vogršček.

- - -

Po elektronski pošti 18. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudo državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag. v zvezi s podporo resolucijam Združenih narodov za mirno reševanje armensko-azerbajdžanskega spora o Gorskem Karabahu.

- - -

Po elektronski pošti 18. 2. 2016 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na vprašanje državnega svetnika Samerja Khalila s priznanjem države Palestine.

- - -

6. točka dnevnega reda:

– **Predlog resolucije o Nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 "Skupaj za družbo zdravja" (ReNPZV16–25), EPA 972-VII**

Predlog resolucije je objavljen na spletnih straneh Državnega zbora z dne 28. 12. 2015 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog resolucije je obravnavala Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog mnenja Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 19. 2. 2016.

Predlog resolucije je predstavila ministrica za zdravje, Milojka Kolar Celarc.

Poročevalec Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, mag. Peter Požun, je predstavil stališče komisije.

Razpravljali so mag. Dušan Semolič, Igor Antauer, Drago Ščernjavič, Branimir Štrukelj.

Ministrica za zdravje, Milojka Kolar Celarc, je podala dodatno obrazložitev.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M N E N J E

k Predlogu resolucije o Nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (ReNPZV16–25)

Državni svet predlog resolucije **podpira**.

Kot navaja predlagatelj, je namen sprejema novega nacionalnega plana na področju zdravstvenega varstva izpolnitev zaveze iz 6. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ). Predlog resolucije predstavlja podlago za razvoj zdravstva in pripravo ter sprejem ustreznih zakonodajnih rešitev s področja zdravstvenega varstva in zdravstvene dejavnosti v naslednjih desetih letih. Dokument naslavlja ključne probleme zdravja in sistema zdravstvenega varstva, neenakosti v zdravju v povezavi s specifičnimi potrebami in možnostmi zdravstvenega varstva ranljivih skupin prebivalstva, daje podlage za razvoj dejavnosti javnega zdravja in zdravstvenih dejavnosti na posameznih ravneh (krepitev in varovanje zdravja ter preprečevanje bolezni; urejanje zdravstvene dejavnosti z namenom optimizacije zdravstvene oskrbe; uvajanje sprememb v vodenje in upravljanje zdravstvenega varstva s ciljem povečanja uspešnosti sistema; izobraževanje in izpopolnjevanje kadrov) in podlage za nadaljnji razvoj zdravstvenega zavarovanja.

Državni svet ugotavlja, da je pristojna Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide osnutek predloga resolucije obravnavala že v fazi javne razprave, na 39. seji 9. julija 2015, in pri tem podala nekaj splošnih in konkretnih pripomb, ki so se nanašale na pomembno vlogo socialnih partnerjev tako pri oblikovanju kot implementaciji politik in zakonodajnih rešitev v zdravstvu; velik pomen preventivnih pristopov; pomembno vlogo pacienta v sistemu zdravstvenega varstva; natančnejšo opredelitev posameznih uporabljenih pojmov v resoluciji; finančno vzdržnost sistema v povezavi s sistemom dogovora o financiranju v zdravstvu in obremenitvami posameznikov ter gospodarstva s prispevki, davki na dohodek ali drugimi vrstami dodatnih dajatev; varstvo in zdravje pri delu v povezavi z medicino dela in pogoji za izpolnjevanje obvez delodajalcev na tem področju; investicije v zdravstvu; področja zdravilstva, pacientovih pravic in dolgotrajne oskrbe; upravljanje zdravstvenih zavodov; dopolnilno zdravstveno zavarovanje; različne poklicne profile v zdravstvu; status in vlogo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) kot aktivnega kupca storitev v zdravstvu itd. Državni svet ugotavlja, da je bil velik del pripomb pristojne komisije Državnega sveta upoštevan v nadaljevanju postopka priprave dokumenta.

Državni svet se je seznanil tudi s povzetkom Analize zdravstvenega sistema v Sloveniji, ki jo je izvedlo Ministrstvo za zdravje v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo in Evropskim observatorijem za spremljanje zdravstvenih sistemov, njeni izsledki pa so bili upoštevani pri pripravi končnega predloga resolucije. Državni svet meni, da je analiza končno ponudila realne podlage za nadaljnje odločitve, ki pa bodo v veliki meri odvisne od splošnega družbenega konsenza glede posameznih predlaganih sprememb ali izboljšav sistema. Konsenz sicer za Državni svet predstavlja tako izziv kot obvezo vseh deležnikov v sistemu.

Državni svet z zadovoljstvom ugotavlja, da predlog resolucije kot temelje zdravstvenega sistema ohranja načela vsesplošne dostopnosti, kakovostnih zdravstvenih storitev ter pravičnega in solidarnega financiranja zdravstvenega varstva. Sistem mora po njegovem mnenju ostati javen, splošno dostopen in čim bolj zaščiten pred različnimi ambicijami posameznih družbenih segmentov, ki niso v skladu z navedenimi načeli.

Državni svet opozarja na pomemben vpliv kontinuitete vodenja Ministrstva za zdravje na delovanje in razvoj sistema zdravstvenega varstva, saj so dosedanje zelo pogoste menjave ministrov v zadnjem desetletju na sistem zdravstvenega varstva vplivale negativno tako z vidika strateškega upravljanja področja kot reševanja aktualnih težav v sistemu. Državni svet meni, da premišljene spremembe ali nadgradnje sistema, osnovane na preverjenih podatkih ter usklajene z različnimi deležniki, terjajo čas vsaj štiri do deset let za kakovostno implementacijo, torej obdobje več kot enega polnega mandata vlade.

Državni svet prav tako meni, da bi morali pri iskanju nadaljnje smeri razvoja zdravstva čim bolj pustiti ob strani emocije in osebne interese ter se osredotočiti na sprejemanje razumnih in za paciente oziroma uporabnike sistema najboljših (dolgoročnih) rešitev. Državni svet je bil

ob tem seznanjen, da ZZZS kot možno rešitev omenjenih težav s kontinuiranim razvojem zdravstvenega sistema predlaga vzpostavitev posebne agencije za zdravstvo, ki bi delovala neodvisno od politike.

Državni svet ugotavlja, da precej načrtovanih aktivnosti na področju zdravstvenega varstva v nadaljnjih desetih letih terja sodelovanje dveh resorjev: zdravstvenega in socialnega varstva. Ker je trenutno to sodelovanje bolj kot ne šibko, kar povzroča v praksi težave, bi bilo po njegovem mnenju treba temu vprašanju nameniti več pozornosti, če naj bi se v resoluciji zadani cilji tudi uresničili.

Državni svet posebej izpostavlja področje zobozdravstva, ki v povezavi s stopnjo tveganja revščine po njegovem mnenju predstavlja kritično področje zdravstvenega sistema, katerega storitve trenutno v precejšnji meri plačujejo posamezniki iz svojega žepa. Ker gre za področje, ki ima lahko velik vpliv tudi na ostale segmente zdravstvene dejavnosti, saj so bolezni zob v tesni povezavi z drugimi vrstami obolenj, mu je treba po njegovem mnenju dati še več poudarka in v zvezi z njim določiti bolj jasne aktivnosti in ukrepe. Ministrstvo pritrjuje, da gre za pomemben del razvoja zdravstvene dejavnosti na primarni ravni, se zaveda vseh trenutnih pomanjkljivosti sistema in napoveduje sprejem strategije razvoja tega področja, vključno z določitvijo mreže v skladu s potrebami prebivalstva in zmožnostmi financiranja (poglavje 6.2.2. Zdravstvena dejavnost na primarni ravni).

V zvezi z oceno Državnega sveta, da krepitvi slednje (na primer odpiranju novih ambulant v zdravstvenih domovi) velikokrat ne sledi krepitev ostalih dejavnosti v zdravstvenem domu, na primer laboratorijskih kapacitet, Ministrstvo za zdravje pojasnjuje, da je bilo ravno na področju laboratorijske dejavnosti ugotovljeno, da gre za zelo razpršen sistem z neustreznim nadzorom nad ravnijo kakovosti storitev, zlasti pri biokemijskih preiskavah. Raven kakovosti storitev bi sicer morala biti enotna, rezultati raziskav med posameznimi laboratoriji pa primerljivi. Prav tako se nekateri zdravstveni domovi trudijo okrepiti laboratorijsko dejavnost, morda tudi zaradi želje po krepitvi prihodkov od tržne dejavnosti, pri čemer pogosto kakovost izvedenih storitev zadanim ciljem ne sledi. S problematiko razvoja laboratorijske dejavnosti se sicer, kot pojasnjuje ministrstvo, ukvarja celotna Evropa, saj kakovost in varnost laboratorijskih storitev ne sledi njenemu splošnemu razcvetu. To je ob dejstvu, da se za to dejavnost nameni 14 % vseh sredstev za zdravstvo, zaskrbljujoče, zato resolucija predvideva sprejem Strategije razvoja laboratorijske dejavnosti do leta 2018. Ta naj bi začrtala kriterije delovanja tega področja in se usmerila v racionalnejšo izrabo že obstoječih laboratorijskih kapacitet, ki delujejo po akreditiranih in primerljivih metodah visoke kakovosti (Poglavje 6.2.6. Dejavnost laboratorijske medicine).

V zvezi z duševnim zdravjem (Poglavje 6.2.7.) je v predlogu resolucije napovedan razvoj programov skupnostne skrbi in s tem povezana deinstitutionalizacija področja. Državni svet opozarja na nujnost hitrega razvoja dodatnih programov na tem področju, saj je njihova trenutna ponudba precej okrnjena, ve pa se, da se bodo potrebe na tem področju v prihodnje še povečale.

V zvezi s področjem duševnega zdravja Državni svet opozarja na problematiko forenzične obravnave psihiatričnih bolnikov, v zvezi s katero se v praksi trenutno pojavljajo težave. Oddelek za forenzično psihiatrijo v mariborskem UKC ne zmora sam pokrivati vseh potreb, zato bi bilo po mnenju Državnega sveta nujno okrepiti mrežo tovrstnih oddelkov. Državni svet zaznava težave zlasti v okviru poforenzične psihosocialne rehabilitacijske obravnave, ki trenutno ne deluje dobro, saj psihiatrični bolniki, ko zaključijo s prestajanjem kazni, nimajo možnosti ustrezne reintegracije v življenjsko okolje oziroma jim ni zagotovljena ustrezna oskrba v sistemu zdravstvenega varstva. Glede na napovedano deinstitutionalizacijo na področju duševnega zdravja se bodo omenjene težave brez ustreznih nadomestnih rešitev po oceni Državnega sveta še poglobile. V zvezi z rehabilitacijsko obravnavo psihiatričnih bolnikov po prestani zaporni kazni Ministrstvo za zdravje pritrjuje, da trenutno ustreznih azilnih mest ni na voljo, zato se predvidevajo spremembe področne zakonodaje, o čemer se dogovarjajo z Ministrstvom za pravosodje kot matičnim resorjem.

Državni svet opozarja tudi na težave z zdravstveno obravnavo otrok s posebnimi potrebami oziroma na njihovo zgodnjo obravnavo. V preteklosti, pred letom 1992, je namreč sistem na tem področju dobro deloval (posebni mentalno-higienski oddelki na primarni zdravstveni ravni), a se je nato skozi leta počasi razgradil, s tem pa se je porazgubilo tudi strokovno znanje na tem področju. Ministrstvo za zdravje pojasnjuje, da omenjeno problematiko rešujejo skupaj z Ministrstvom za šolstvo in Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v okviru posebnega projekta, ki bo financiran iz sredstev Operativnega programa za obdobje 2014–2020. Na nujnost ponovne vzpostavitve sistema zgodnje obravnave in enotne vstopne točke so opozorili številni deležniki, med drugim tudi Odbor Državnega zbora za zdravstvo, zato bo ministrstvo možnost uvedbe enotne vstopne točke preskusilo na podlagi pilotnega projekta in nato rešitev, na podlagi ugotovitev projekta, razširilo na celotno območje Slovenije.

Državni svet je opozoril tudi na nujnost zagotovitve posebne obravnave in zaščite otrok v zdravstvenem sistemu, pri čemer je opozoril na zadnje čase pogost pojav akcij zbiranja denarja za operacije otrok v tujini, ki so posledica zavrženih prošenj za kritje stroškov tovrstnih posegov s strani ZZZS. V. d. generalnega direktorja ZZZS v zvezi s tem pojasnjuje, da gre v takšnih primerih za zelo težka strokovna in etična vprašanja, ki jih razrešujejo za to posebej ustanovljeni organi na državni ravni (Zdravstveni svet RS, Komisija za medicinsko etiko), ZZZS pa krije stroške operacij, ko se to izkaže kot nujno in smiselno, skladno z zakonskimi predpisi. Torej v primeru, da so v Sloveniji izčrpane vse druge možnosti zdravljenja in ko obstaja s strani stroke potrjena verjetnost, da se z določenim posegom v tujini lahko stanje pacienta izboljša. Ob tem opozarjajo, da je v tujini na trgu veliko število različnih ponudb, tudi nepreverjenih ali celo vprašljivih zdravstvenih posegov, za katere ni nujno, da so učinkoviti ali ustrezni za posameznega pacienta, prav tako se ponavadi ne izvede strokovne analize dejanskih učinkov operacij v tujini, ki se jih krije z denarjem, zbranim v prej omenjenih dobrodelnih akcijah, torej na pobudo staršev in ne stroke. Nadaljnje zdravljenje in rehabilitacija pa ostajata breme ZZZS.

Državni svet ugotavlja, da preventivni programi DORA, ZORA in SVIT v Sloveniji beležijo dobre rezultate, zato so ga zanimali razlogi za določitev ciljnega deleža oseb, ki se odzovejo na presejalni program DORA, za leto 2025 (75 %) v nižji višini od doseženega odstotka leta 2014 (77,2 %) (str. 94). Ministrstvo za zdravje pritrjuje, da bi se podatek lahko napačno razumelo kot nižanje standarda, a zagotavlja, da temu ni tako, saj gre za mednarodno sprejet standard na tem področju, ki v primeru, da je presežen, šteje kot kazalec visoke stopnje uspešnosti programa. Doseganje vsaj 75 % -ne odzivnosti na presejalni program torej ostaja cilj v slovenskem prostoru, zlasti po načrtovani širitvi programa na celotno Slovenijo.

Državni svet v zvezi s poglavjem 6.2.9. Dolgotrajna oskrba ponovno opozarja, da sprejem zakona o dolgotrajni oskrbi že desetletje ostaja neizpolnjena obljuba, kljub temu da se ga vsako leto znova zapiše v delovni program vlade. Državni svet se zaveda zahtevnosti in večplastnosti problematike dolgotrajne oskrbe in dejstva, da se morajo o rešitvah dogovarjati trije različni ministrski resorji (za socialo, zdravje in finance) ter da je težko najti ustrezen vir za financiranje omenjenega segmenta storitev, a kljub temu, kot že večkrat poprej, poziva k čimprejšnjemu sprejemu zakonodaje na tem področju. Meni tudi, da bi se morala s to problematiko ukvarjati vlada kot celota, saj je očitno zaradi različnih izhodišč in pričakovanj posameznih ministrstev treba na tem področju doseči širši konsenz.

Ministrstvo za zdravje pojasnjuje, da se na podlagi nedavno sprejetega sklepa o čimprejšnji ureditvi tega področja po novem pristojnost urejanja problematike dolgotrajne oskrbe seli v Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije, v okviru katerega bodo potekala usklajevanja med prej navedenimi tremi ministrstvi, posledično pa se bo pripravilo Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi in osebni asistenci, ki naj bi bil po napovedih Vlade sprejet do konca leta 2016. Osrednji element omenjene zakonodaje naj bi predstavljala ocena potreb potencialnega uporabnika sistema, ki mu bo sledila določitev koordinatorske dejavnosti (bodisi patronažna sestra, lokalna skupnost itd.), storitev in načina financiranja storitev. Pri pripravi zakonske vsebine naj bi bili upoštevani tudi zaključki projekta AHA (Active Health Ageing), ki

je identificiral pet najboljših praks, ki se jih mora čim prej tudi finančno ovrednotiti, ekstrapolirati na državno raven in s tem dobiti podlage za nadaljnje odločitve.

Državni svet ugotavlja, da je rešitev problematike dolgotrajne oskrbe v veliki meri povezana tudi s pričakovanim porastom nevrodegenerativnih bolezni, zlasti demence, ki z vidika stroškov že zdaj predstavljajo veliko breme, v povezavi s predvideno demografsko sliko pa bo v prihodnje ta obremenitev še večja. Omenjeno dejstvo predstavlja problem tako za sam sistem zdravstvenega varstva kot tudi za obolele in njihove svojce, saj so stroški bivanja in oskrbe oseb z demenco v socialnovarstvenih zavodih visoki (tudi do 1.300 evrov mesečno), kar ob povprečno relativno nizkih pokojninah (povprečna neto starostna pokojnina je bila leta 2015 po podatkih ZPIZ 609,50 evrov) pomeni preveliko finančno obremenitev za bolnika. Posledično se finančno breme, poleg že tako velikega psihičnega bremena, prenese na svojce, ki so trenutno v veliki meri prepuščeni samoorganiziranju in iskanju rešitev v okviru raznih nevladnih organizacij oziroma društev. Zaradi napovedi povečanja števila obolelih za demenco v prihodnje Državni svet meni, da so čimprejšnje systemske rešitve problema nujne, saj se bo tako zaščitilo sistem pred nevzdržnimi dodatnimi finančnimi obremenitvami in na podlagi sistema solidarnosti vsaj finančno razbremenilo družine in posameznike.

Ministrstvo za zdravje v zvezi z navedeno problematiko pojasnjuje, da je v načrtu sprejem Strategije obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020, ki predvideva nove pristope na tem področju, v povezavi s testi za prepoznavanje demence s strani zdravstvenega osebja, družine in širše skupnosti.

V zvezi s čakalnimi dobami Državni svet ugotavlja, da trenutni rezultati pilotnega projekta obvladovanja čakalnih dob, uvedenega septembra 2015, kažejo na to, da so slednje v veliki meri tudi umetno ustvarjene (veliko oseb prijavljenih za obravnavo pri več izvajalcih hkrati, neustrezne napotitve, neažurirani sezname s podatki o že umrlih osebah, za vsak slučaj prijavljenih na posege, ko to sploh ni nujno itd.), prav tako pa so lahko posledica zgrešenega splošnega dojemanja dobrega zdravnika kot tistega, ki veliko napotuje na specialistične preglede, izdaja veliko receptov za zdravila in brez težav odobri odsotnost z dela zaradi bolezni, kar je sicer razvidno iz nekaterih aktualnih javnih mnenj uporabnikov.

Državni svet izpostavlja tudi področje zdravilstva, za katerega ZZZS ocenjuje, da se na leto porabi 400 milijonov sredstev, in ki mu je sicer v predlogu resolucije namenjeno posebno poglavje (6.1.12. Zdravilstvo). V njem je navedeno tudi to, na kar je že v fazi javne razprave o predlogu resolucije opozarjala pristojna Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, in sicer da se k alternativnim oblikam zdravljenja zateka velik odstotek oseb (iz predloga resolucije izhaja, da gre za 60–80 % odstotkov pacientov s kronično boleznijo), področje pa še vedno ostaja neurejeno. Glede načrtovane vključitve izvajalcev komplementarne medicine v splošen sistem zdravstvenega varstva in razloga za relativno dolg predviden rok za sprejem nove zakonodaje na tem področju (leto 2018), je Ministrstvo za zdravje pojasnilo, da se zaradi preobilice ostale zakonodaje, ki jo je treba prioritarno urediti, ni moglo postaviti krajšega roka, da pa se bo glede na aktualno stanje s sprejemanjem posameznih segmentov zakonodaje v resoluciji zadane časovnice še lahko sproti prilagajalo. Cilj ministrstva je dokončna celovita ureditev področja na podlagi dobrih praks iz tujine, ki pa, kot je pokazal nedavno izveden projekt v Evropi, niso enotne in tudi ne primerljive z našo ureditvijo (število metod je v tujini precej manjše, nosilec metod pa je večinoma zdravstveni delavec, veterinar ipd.).

Državni svet se je dotaknil tudi področja koncesij, ki bi ga bilo po njegovem mnenju treba bolje urediti v smislu jasnih razmerij in izenačevanja pravic in obveznosti (dežurstva, upoštevanje kolektivnih pogodb ...) med izključno javnim zdravstvom in koncesionarji kot njegovim dopolnilnim delom. Ministrstvo za zdravje pojasnjuje, da se področje že aktivno ureja, saj je trenutno v javni razpravi novela Zakona o zdravstveni dejavnosti, katere namen je bolj pregledno urediti razpisovanje in podeljevanje koncesij, v skladu z mrežo zdravstvene dejavnosti in določili Zakona o javno-zasebnem partnerstvu.

ZZZS v zvezi s koncesijami dodatno pojasnjuje, da z vidika financiranja storitev posebnih težav pri sodelovanju s koncesionarji ne beležijo, da pa koncesionarji povečini delujejo kot

gospodarske družbe, zato bi bilo področje treba urediti tako, da bi se zagotovilo vračilo dobička iz poslovanja v zdravstveni sistem. Kot možno dodatno rešitev ZZZS navaja tudi overjanje revidiranih bilanc koncesionarjev pri koncendentu in uvedbo pristopa strokovnega določanja potreb po koncesionarjih, ki je trenutno v veliki meri odvisno od odločitev v posamezni lokalni skupnosti.

Državni svet je že večkrat opozoril na negativne posledice, ki jih je v zdravstvu pustilo obdobje finančne in gospodarske krize, v katerem se je vzdržnost zdravstvene blagajne reševala na plečih izvajalcev zdravstvenih storitev, predvsem javnih zdravstvenih zavodov, saj je bilo zdravstvenemu sistemu v tem času na voljo kar 420 milijonov evrov sredstev manj kot prej.

V zvezi z upravljanjem blagajne obveznega zdravstvenega zavarovanja Državni svet meni, da je treba ohraniti pomembno (tudi nadzorno) vlogo, ki jo prek članstva v skupščini ZZZS igrajo socialni partnerji. Prav tako Državni svet še vedno pričakuje intenzivno vključevanje socialnih partnerjev kot pomembnih deležnikov v sistemu zdravstva, v oblikovanje politik za podporo krepitvi in ohranjanju zdravja, pripravi posameznih sprememb zdravstvenega sistema in v njihovo implementacijo. Slednje je sicer kot zaveza zapisano v predlogu resolucije, ki kot pomembne deležnike v sistemu zdravstva med drugim prepoznava tudi lokalne skupnosti, zbornice in nevladne organizacije (predzadnji stavek poglavja 1.1. Razlogi za nov nacionalni plan zdravstvenega varstva in tretji odstavek poglavja 6.1.1. Zdravje v vseh politikah).

Državni svet poziva k drugačnemu pristopu k investicijam in gradnji v zdravstvu, ki naj temelji na racionalnem trošenju finančnih sredstev, gradnje pa naj bodo izvedene v rokih in v predvidenih finančnih okvirih. Državni svet ob tem ugotavlja, da je v predlog resolucije zdaj vključeno posebno poglavje o upravljanju z investicijami v zdravstvu (poglavje 6.3.9.), v katerem je predvidena priprava dolgoročnega strateškega programa posodobitve slovenske zdravstvene infrastrukture, sprejemanje odločitev o investicijah na podlagi analiz in ocen dejanskih potreb, dokazanih učinkov in kazalnikov uspešnosti investicije.

Državni svet prav tako poziva k zagotovitvi čim bolj učinkovitega nadzora nad izvajanjem in finančno vzdržnostjo posameznih predvidenih aktivnosti in ukrepov iz predloga resolucije, ki bodo v določenih segmentih zagotovo terjali dodatna finančna sredstva. Na oba navedena segmenta sistema (investicije in gradnje ter učinkovit nadzor) je sicer pristojna komisija Državnega sveta opozorila že ob obravnavi osnutka predloga resolucije v fazi javne razprave.

Državni svet se je seznanil z mnenjem Trgovinske zbornice Slovenije, ki nasprotuje uvedbi dodatnih trošarin (npr. na sladkor ali sladke pijače) z namenom pridobitve dodatnih sredstev za sistem zdravstvenega varstva, po drugi strani pa je naklonjena ideji, da bi se sredstva, zbrana iz obstoječih trošarinskih obremenitev za tobačne izdelke in alkoholne pijače, uporabila za točno določene namene, in sicer za financiranje točno določenih programov v okviru preventivnega zdravstvenega varstva. Slednje je skladno z zapisom v drugem odstavku poglavja 6.4.2. Vzdržnost financiranja sistema zdravstvenega varstva: »Čeprav zakonodaja (Zakon o omejevanju porabe alkohola, Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov) mestoma že omogoča porabo dela sredstev od pobranih trošarin za tobačne izdelke in alkoholne pijače, doslej ta možnost v praksi ni bila uveljavljena«.

V zvezi z navedenim Trgovinska zbornica Slovenije pristojnemu Ministrstvu za zdravje daje v razmislek idejo o uvedbi t. i. preventivnega zdravstvenega centa na prodan proizvod kot možnega dodatnega vira sredstev za financiranje preventivne zdravstvene dejavnosti, ki bi jo bilo možno implementirati pod naslednjimi pogoji:

1. Zagotoviti se mora, da se tako zbrana sredstva vodi na posebnem podračunu državnega proračuna, ločenem od integralnega proračuna, porablja pa se jih izključno namensko – za izvajanje preventivnih zdravstvenih dejavnosti.

Obrazložitev:

Slabe izkušnje z uvedbo t. i. cestnega tolarja v sredini 90.-ih let prejšnjega stoletja kot dela maloprodajne cene pogonskih goriv navajajo k nujnosti zaščite namensko zbranih sredstev. Pri cestnem tolarju se je namreč izkazalo, da se je zaradi premajhne zaščite zbranih sredstev slednja ob prvi potrebi po dodatnih finančnih sredstvih preusmerilo v integralni del državnega proračuna. Osnovni namen ločenega zbiranja sredstev torej ni dosegel svojega namena, to je reševanje težav z investicijami in vzdrževanjem cestnega omrežja.

2. Uveljavitev in trajanje določb o ločenem zbiranju namenskih sredstev naj bo pogojena z jasno določenim seznamom konkretnih programov za preventivno zdravstveno varstvo, ki naj bi se jih v aktualnem obdobju financiralo iz prej omenjenih namenskih sredstev (na primer trenutno aktualen prenos Direktive o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov v slovenski pravni red). Veljavnost omenjenih določb naj se torej časovno omeji oz. veže na omenjeni seznam, nato pa sproti podaljšuje, v odvisnosti od izpolnitve pogoja predhodne priprave seznama programov, ki bodo v aktualnem obdobju deležni tovrstnega namenskega financiranja.

Obrazložitev:

Zagotoviti je treba, da se bo že vnaprej točno vedelo, za katere programe zdravstvene dejavnosti bodo namenska sredstva, zbrana na posebnem podračunu državnega proračuna, dejansko porabljena.

3. Uveljavitev takšnega načina financiranja preventivnih programov naj predstavlja podlago za kompromis oziroma nadomesti morebitne druge načrtovane ukrepe (npr. koncesije v zvezi s prodajo tobaka), ki bi v primeru uvedbe negativno vplivali tako na trgovske družbe kot tudi državni proračun.

* * *

Državni svet dodatno poziva h krepitvi aktivnosti države za izboljšanje pozitivne splošne podobe in dojemanja slovenskega zdravstvenega sistema. Trenutno so namreč posamezniki postavljeni v nelagoden položaj, saj se na eni strani srečujejo z dobrimi izkušnjami s storitvami posameznih segmentov zdravstvenega sistema, kar kažejo tudi rezultati Analize zdravstvenega sistema v Sloveniji, na drugi strani pa s kopico negativnih in zlonamernih informacij iz medijev, kar velikokrat neutemeljeno pretehta pri oblikovanju posplošenih negativnih ocen kakovosti celotnega sistema zdravstvenega varstva. Državni svet posledično poziva, naj ocene o delovanju slovenskega zdravstvenega sistema temeljijo na objektivnih podatkih, ki bodo ustrezno in na primeren način predstavljeni širši javnosti, za kar lahko poskrbijo za to posebej usposobljeni strokovnjaki za odnose z javnostmi. Proces spreminjanja stališč širše javnosti bo najbrž dolgotrajen, a bi bili njegovi pozitivni učinki na dolgi rok po mnenju Državnega sveta vredni navora, saj ima slovenski zdravstveni sistem tudi v okvirih mednarodnih primerjav še vedno visok ugled.

Ne samo vprašanje nagrajevanja uspešnega kadra, tudi splošna podoba sistema lahko po mnenju Državnega sveta pomembno vpliva na to, kakšen kader se bo na splošno zaposloval v slovenskem zdravstvu in kakšna bosta kakovost izvedenih storitev in vodenja javnih zavodov na dolgi rok. Mora se zagotoviti, da bodo pri kadrovanju za vodstvene položaje štejele strokovne reference, saj že sama kompleksnost področja, ob hkratnih težavah z omejenimi finančnimi sredstvi, terja visoko strokoven in za to področje posebej usposobljen menedžerski kader, ki bi se ga moralo načrtno oblikovati, morebiti tudi na podlagi šolanja v tujini, kjer je tovrstno strokovno znanje že dobro razvito.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik mag. Peter Požun.

Predlog mnenja je bil sprejet (35 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

3. točka dnevnega reda:

– **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – druga obravnava, EPA 969-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora z dne 24. 12. 2015 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za državno ureditev. Mnenje komisije so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog mnenja Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 19. 2. 2016.

Stališče z amandmajem Interesne skupine lokalnih interesov so državne svetnice in svetniki prejeli na klop.

Predstavnica Ministrstva za javno upravo, mag. Renata Zatler, je predstavila predlog zakona.

Poročevalec Komisije za državno ureditev, član komisije Jernej Verbič, je predstavil stališče komisije.

Razpravljali so Milan Ozimič, mag. Dušan Semolič, Milan Lukić in Miloš Pohole.

Na dileme iz razprave je odgovoril dr. Janez Pogorelec, predstavnik Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

Svoj glas je obrazložil mag. Dušan Semolič.

Predsednik je dal na glasovanje amandma Interesne skupine lokalnih interesov k predlogu mnenja:

A M A N D M A :

Prvi stavek predloga mnenja Državnega sveta se spremeni tako, da se glasi:

»Državni svet **ne podpira** predloga zakona.«.

V tretjem odstavku se črta prvi stavek.

Obrazložitev:

Interesna skupina ne podpira predlaganega črtanja zakonskega določila, po katerem se v roku enega leta po izglasovani referendumski odločitvi ne sme vložiti zakona s podobno ali isto vsebino. Po mnenju državnih svetnikov bi črtanje te določbe pomenilo, da bi lahko kljub zavrnitvi zakona na referendumu takoj naslednji dan kvalificirani predlagatelji vložili v zakonodajni postopek zakon s podobno vsebino, s čimer bi se izigrala volja volivk in volivcev na referendumu in s tem razvrednotila sam institut referendumu.

Ker se predlaga negativno mnenje Državnega sveta, je treba črtati tudi prvi stavek v tretjem odstavku (»Državni svet spremembe in dopolnitve v predlogu zakona podpira«).

* * *

Za poročevalca je bil določen vodja interesne skupine Milan Ozimič.

Amandma Interesne skupine lokalnih interesov je bil sprejet (35 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, 2 pa sta bila proti).

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja skupaj s sprejetim amandmajem:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. februarja 2016, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (ZRLI-E) – druga obravnava

Državni svet **ne podpira** predloga zakona.

Predlog zakona je pripravljen na osnovi gradiva iz leta 2014, ki ga je pripravila delovna strokovna skupina. V predlogu zakona gre za uskladitev ZRLI s spremembami 90. člena Ustave, ki so posegle v 3 sestavine referendumске ureditve (referenđumsko iniciativo - zmanjšanje števila predlagateljev referendumа, zahtevajo ga lahko samo še volivci; predmet referendumskega odločanja - omejitve in prepovedi za vsebine, o katerih je dopustno razpisati referendum; dvig praga legitimnosti - odločitve, sprejete na referendumu, morajo doseči kvorum zavrnitve). Na novo je bil uveden zavrnitveni model zakonodajnega referendumа. Te spremembe so veljale že pri zadnjih dveh izvedenih referendumih. Zakonodajna področja, o katerih referendumа ni dopustno razpisati so področja obrambe države, varnosti in odprave posledic naravnih nesreč, področje davkov, carin in drugih obveznih dajatev, ki se sprejemajo za izvrševanje proračuna, glede ratifikacij mednarodnih pogodb in zakonov, ki odpravljajo protiuštavnost s področja človekovih pravic in drugih protiuštavnosti. Način zbiranja za vložitev pobude - 2500 podpisov ostaja nespremenjen, za razpis referendumа je treba zbrati 40.000 podpisov volivcev. Predlog zakona natančneje ureja postopek odločanja Državnega zbora, če referendumа ni dopustno razpisati. Državni zbor bo moral v štirinajstih dneh po vložitvi popolne pobude sprejeti ugotovitveni sklep, da referendumа o nekem zakonu ni dopustno razpisati. Predlagatelj pobude bo v 15-ih dneh od objave sklepa v Uradnem listu lahko podal zahtevo za ustavno presojo sklepa Državnega zbora. Ustavno sodišče bo o zahtevi odločilo v 30 dneh in njegova odločitev bo objavljena v Uradnem listu. Razglasitev zakona bo mogoča šele po sprejeti odločitvi Ustavnega sodišča oziroma, če bo odločitev nasprotna bo predsednik Državnega zbora določil rok za zbiranje podpisov v podporo referendumski zahtevi. Drugače bodo tekli postopki pri tistih zakonih, kjer gre za nujne ukrepe pri obrambi države in morajo začeti veljati takoj. Za te zakone bo postopek takšen, da bodo razglašeni in uveljavljeni takoj, ko bo minil rok za veto Državnega sveta. Volivci bodo imeli možnost naknadno vložiti zahtevo za oceno uštavnosti zakona. Predlog zakona odpravlja obrazce za zbiranje podpisov v fizični obliki, podpora se bo skupaj s podpisom zavedla v evidenco volilne pravice pri upravni enoti. Ministrstvo, pristojno za vodenje evidenc volilne pravice bo predlagatelju v času zbiranja podpisov dolžno posredovati podatke o njihovem številu. Pri vložitvi zahteve v Državni zbor bo predlagatelj oddal samo potrdilo o skupnem številu oddanih podpor, na njem pa ne bo osebnih podatkov posameznikov, ki so dali podporo. Bolj gospodarno se ureja tudi objava akta o razpisu referendumа. Akt se objavi na spletni strani Državnega zbora, Vlade, Državne volilne komisije, na upravnih enotah in na diplomatskih predstavništvi. Predvideva se tudi javna razgrnitev in objava prečiščenih besedil referendumskih pobud.

V razpravi je bilo izraženih nekaj opozoril glede sprememb v predlogu zakona in mnenj, ki so se nanašala na spremembo 90. člena Ustave, ki so zelo omejile število predlagateljev referendumа in med drugim vzele to pristojnost Državnemu svetu ter omejile vsebine, o katerih je dopustno razpisati referendum.

Državni svet se strinja z ukinitvijo fizičnih obrazcev za oddajanje podpore referendumski pobudi, saj bo to olajšalo delo predlagateljem referendumа, ki jim ne bo treba več zbirati papirjev, in tudi državljanom, ki jim ne bo treba pošiljati fizičnih obrazcev predlagateljem referendumске pobude. Večkrat se je zgodilo, da so državljani opravili proceduro z oddajo svojega glasu na upravni enoti, vendar so obrazec izgubili ali založili, saj so bili prepričani, da so na upravni enoti uredili vse. V razpravi je bila posebej poudarjena potreba po varnosti pri zbiranju in shranjevanju podpor volivcev.

Državni svet je opozoril na spremembe, ki se uvajajo zaradi večje gospodarnosti; zaradi tega se namreč referendumskih gradiv ne bo več pošiljalo po gospodinjstvih. Dostopnost na spletnih straneh Državni svet sicer pozdravlja, vendar so državni svetniki opozorili, da vsa država ni pokrita z internetnimi povezavami, del populacije pa tudi ne uporablja spleta. Državnemu svetu so predstavniki Ministrstva za javno upravo pojasnili, da se zavedajo teh omejitev, zato je v zakonodaji dopuščena možnost, da upravna enota na zahtevo državljana, ki nima dostopa do interneta, pripravi pisno gradivo in mu ga pošlje na njegov naslov.

Prav tako je bil na seji Državnega sveta izražen pomislek glede predlaganih sprememb na področju premika zbiranja podpisov iz časa poletnih počitnic na jesenski čas. Predlagana rešitev gre v smeri, da se premik zbiranja podpisov opravi le, če večina časa, namenjenega zbiranju, pade v poletni čas. Državni svet meni, da to ni najboljša rešitev in lahko omeji državljanom možnost za oddajo podpisa v podporo referendumski pobudi, saj so v času poletnih dopustov mnogi odsotni tudi 3 tedne in več. Po mnenju Ministrstva za javno upravo je rešitev ustrezna in je zadostna varovalka, da se čas zbiranja podpisov prestavi v jesenski čas le v primeru, če 10 dni namenjenih zbiranju podpisov pade v poletni čas. Po mnenju ministrstva bodo spremembe povečale učinkovitost zakonodajnih postopkov.

Državni svet je izpostavil pomisleke glede odprave 25. člena veljavnega zakona, ki je po mnenju državnih svetnikov ustrezna varovalka, da se v zakonodajnem postopku eno leto po izglasovani referendumski odločitvi ne sme vložiti zakona s podobno ali isto vsebino. Državni svet ugotavlja, da je Ministrstvo za javno upravo v zvezi s tem podalo nekatera pojasnila. Pravna stroka se tako zavzema, da se člen iz zakona črta, saj gre po novem za zavrnitveni referendum, in če je zakon zavrtnjen na referendumu, se zakona sploh ne razglasi, v nasprotnem primeru pa začne veljati. Ministrstvo za javno upravo je na seji Komisije za državno ureditev opozorilo tudi na težavo z uresničevanjem člena v delu, kako široko je treba razlagati dikcijo, da se v enem letu po referendumu ne sme vlagati zakonov, ki so v nasprotju z odločitvijo volivcev. Zaradi tega bi namreč lahko prišlo do težav pri harmonizaciji slovenske zakonodaje z evropsko, če se npr. evropska zakonodaja nanaša na vsebino, kot je bila zavrtnjena na referendumu, ali pri upoštevanju sodnih določb, ki jih je treba vnesti v zakonodajo. Državni svetniki so menili, da predstavljene rešitve in omenjene težave z uresničevanjem člena niso zadosten razlog za njegovo brisanje in bi bilo zato smiselno še enkrat premisliti in pustiti omenjeni člen v predlogu zakona.

Kljub zavedanju, da je bil 90. člen Ustave spremenjen in velja, je Državni svet opozoril na problem omejevanja odločanja državljanov na referendumu. Posebej je bil izpostavljen del, ki se nanaša na zakone, vezane na izvrševanje proračuna, in kjer bi država lahko zlorabila ta segment in preprečila, da bi državljani odločali npr. tudi o zakonih, ki se nanašajo na pokojnine in druge vsebine, ki neposredno vplivajo na njihova življenja, npr. financiranje lokalnih skupnosti. Opozorjeno je bilo še na problematiko potrjevanja mednarodnih pogodb in v tej luči na pogajanja o trgovinskem sporazumu med EU in ZDA, o katerem državljani ne bodo mogli odločati na referendumu, čeprav bo sporazum vplival na njihova življenja. Ministrstvo za javno upravo je izpostavilo, da bi v primeru morebitnih zlorab reagiralo Ustavno sodišče in sprejelo končno odločitev, ali zakon sme na referendum ali ne.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jernej Verbič.

Predlog mnenja je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, 2 pa sta bila proti).

4. točka dnevnega reda:

- **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E) - druga obravnava, EPA 995-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora z dne 12. 1. 2016 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 23. 2. 2016.

Predlog mnenja Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 23. 2. 2016.

Besedo je imela mag. Tanja Strniša, predstavnica Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Poročevalec Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, član komisije Miloš Pohole, je predstavil stališče komisije.

Razpravljala sta Drago Ščernjavič in Uroš Brežan.

Na dileme iz razprave je odgovorila mag. Tanja Strniša, predstavnica Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. februarja 2016, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E) – druga obravnava

Državni svet **podpira** predlog zakona.

Kmetijska zemljišča so naravna dobrina, pomembna za pridelavo hrane in varovanje okolja. Vplivajo tudi na podobo kulturne krajine, njene estetske in naravne vrednosti ter na poseljenost podeželja. Veljavna zakonska ureditev s področja gospodarjenja s kmetijskimi zemljišči je v nekaterih pogledih zastarela, zaradi česar jo je treba ustrezno spremeniti oz. dopolniti. Obravnavana novela zakona sicer ne predstavlja novega systemskega zakona s področja gospodarjenja s kmetijskimi zemljišči, temveč prinaša spremembe na področju melioracij (agromelioracije, osuševanja in namakanja); širi se možnost nabora objektov in posegov v prostor na kmetijskih zemljiščih, ki jih lokalna skupnost lahko dopusti v svojem prostorskem aktu; določeni so minimalni pogoji, ki jih mora za gradnjo na kmetijskem zemljišču izpolnjevati investitor, katere pa posamezna lokalna skupnost tudi poostri; ureja se načrtovanje kmetijskih objektov in možnost preselitve kmetijskih gospodarstev v celoti na kmetijski namenski rabi z občinskim podrobnim prostorskim načrtom (OPPN); pri prometu s kmetijskimi zemljišči se razširjajo izjeme, kjer odobritev pravnega posla ni potrebna; predlog predvideva tudi skrajšanje postopkov odobritve posla kar razbremenjuje stranke v postopku; poenostavlja se strokovna podlaga s področja kmetijstva z namenom hitrejše vzpostavitve trajno varovanih kmetijskih zemljišč; vzpostavlja se možnost izplačila odškodnin v dveh obrokih zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč za objekte državnega pomena, če ta znaša več kot dva milijona evrov.

Državni svet se je seznanil s stališčem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (v nadaljevanju: KGZS), ki predlog zakona načelno podpira, hkrati pa opozarja še na nekatera odprta vprašanja, predvsem na ureditev prometa s kmetijskimi zemljišči. Na KGZS predlagajo, da se gradnja enostavnih in nezahtevnih pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov in objektov, ki so proizvod, dan na trg, dodatno ne omejuje na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč s taksativnim naštevanjem objektov, za katere lahko lokalne skupnosti v svojem prostorskem aktu dopustijo gradnjo. Predlagajo, da ostane ureditev enotna za vsa območja kmetijskih zemljišč, obenem pa predlagajo dopolnitev zakona z zahtevo, da mora za gradnjo na trajno varovanih kmetijskih zemljiščih, ki mora biti v skladu z

občinskimi prostorskimi akti, investitor pridobiti dovoljenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Izdaja dovoljenj na pristojnem ministrstvu bi omogočila tudi možnost vzpostavitve evidence in ciljne inšpekcijske nadzore teh gradenj. Na KGZS tudi opozarjajo, da je na terenu moč zaznati večja odstopanja med dejansko in namensko rabo kmetijskih zemljišč. Zato bi bilo treba določbo, na podlagi katere se sadijo nasadi miskanta ter nasade lesnih, grmovnih in drevesnih vrst, ki niso namenjene pridelavi sadja in oljk, na zemljiščih, ki so po namenski in dejanski rabi kmetijska, spremeniti tako, da se kumulativni pogoj nadomesti z alternativno določbo o namenski in dejanski rabi. Na ta način bi se vzpostavila možnost, da se na kmetijskih zemljiščih, po dejanskih rabi sicer opredeljenih za stavbna zemljišča, omogoči zasaditev miskanta in drugih lesnih, grmovnih in drevesnih vrst.

Na KGZS tudi izpostavljajo, da je treba lastnike kmetijskih zemljišč razbremeniti odškodninske odgovornosti do tretjih oseb, katerim se v skladu z veljavno zakonodajo omogoča prost prehod preko zemljišč. Ta predlog podpira tudi Državni svet, ki je opozoril na neustreznost pravne ureditve odškodninske odgovornosti že leta 2014, ob obravnavi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave (ZON-C), in v zvezi s prepovedjo vožnje v naravnem okolju predlagal, da se zakonsko opredeli odškodninska odgovornost voznikov motornih vozil in kolesarjev ter drugih obiskovalcev na način, da se ti gibljejo po kmetijskih in gozdnih zemljiščih na lastno odgovornost. Taka ureditev odgovornosti je bila uzakonjena v interventnem zakonu o ukrepih za odpravo posledic žleda.

Državni svet podpira predlagano ureditev, po kateri se razširja nabor objektov in posegov v prostor, ki jih lahko lokalna skupnost s prostorskim aktom dopusti graditi na kmetijskih zemljiščih investitorjem, ki imajo v lasti najmanj 1 ha kmetijskih zemljišč oz. 0,5 ha trajnih nasadov, pri čemer lahko lokalna skupnost zakonske pogoje še zaostri. Državni svet tudi pozdravlja predlagano ureditev, po kateri se ponovno vzpostavlja možnost zakonitega postavljanja čebelnjakov kot objektov za rejo živali na vseh kmetijskih površinah, tudi na trajno varovanih kmetijskih območjih, saj je v preteklosti večkrat opozoril na neustreznost veljavne ureditve. Ob tem Državni svet opozarja, da je treba zagotoviti ustrezen nadzor nad dopustnimi gradnjami, saj imamo v Sloveniji veliko črnih gradenj celo na državnih kmetijskih zemljiščih (npr. v Izoli). Nekateri državni svetniki so celo izrazili zaskrbljenost nad še večjo izgubo kmetijskih zemljišč, ki jo lahko povzroči pretirana gradnja in s tem spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč.

V povezavi s problematiko neurejenosti lastništva kategorizacije občinskih cest, ki potekajo preko zasebnih zemljišč, se državnim svetnikom postavlja vprašanje, ali bo poenostavljen način vrednotenja kmetijskih zemljišč pripomogel k odkupu zemljišč, preko katerih potekajo občinske ceste.

Državni svet podpira ureditev, na podlagi katere bo možna preselitev kmetije v celoti, saj se tudi na tak način omogoča obstoj in razvoj kmetijske dejavnosti in ohranitev podeželja. Za izvajanje te določbe ni treba čakati na spremembe občinskih prostorskih načrtov, saj se to področje ureja z OPPN.

Državni svetniki ugotavljajo, da gradnja vetrnih elektrarn pomeni degradacijo kmetijskih zemljišč, četudi gre za zemljišča z boniteto manj kot 35. Zato se jim postavlja vprašanje, na podlagi katerih kriterijev je določena omejitev za graditev male vetrne elektrarne z mejno nazivno močjo do 1MW oz. ali male vetrne elektrarne z večjo nazivno močjo resnično bolj posegajo v prostor.

Državni svet nadalje ugotavlja, da bodo morale občine v svojih prostorskih aktih opredeliti trajno varovana kmetijska zemljišča na podlagi Uredbe o določitvi strateško pomembnih območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane v Sloveniji, ki jo bo sprejela Vlada. V Sloveniji naj bi bilo trajno varovanih kmetijskih zemljišč 350.000 ha. Določitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč bo med drugim pripomogla tudi k zmanjšanju špekulativnih nakupov kmetijskih zemljišč. Ob tem Državni svet tudi ugotavlja, da predlog zakona ne predpisuje roka, v katerem so občine dolžne ta zemljišča opredeliti v prostorskih aktih.

Državni svet poziva matično delovno telo Državnega zbora, da izpostavljene pripombe oz. dileme v nadaljevanju zakonodajnega postopka prouči in predlog zakona ustrezno dopolni oz. spremeni. Državni svet podpira predlagane amandmaje Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije k 3., 4., 8. in 29. členu predlogu zakona in poziva kvalificirane predlagatelje amandmajev, da jih proučijo in v nadaljevanju zakonodajnega postopka povzamejo kot svoje:

K 3. členu:

Drugi in tretji odstavek 3.č člena se črtata.

Obrazložitev:

Dopustnost gradnje enostavnih in nezahtevnih pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov za potrebe kmetovanja na kmetijskih zemljiščih brez spremembe namenske rabe, torej tudi na trajno varovanih zemljiščih, bi olajšalo kmetovanje tistim kmetijskim gospodarstvom, ki se s kmetovanjem preživljajo.

K 4. členu:

V 3.ča členu se za točko b) doda nova točka c), ki se glasi:

»(c) Za gradnjo objektov iz točk b) in c) prvega odstavka 3.č člena na trajno varovanih kmetijskih zemljiščih mora investitor, poleg ostalih pogojev iz tega člena, pridobiti dovoljenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, za katero zaprosi z vlogo.«

Obrazložitev:

V izogib morebitnim zlorabam je treba gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov na trajno varovanih kmetijskih zemljiščih dovoliti s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na ta način se objekti lahko tudi evidentirajo, inšpekcijske službe pa lahko stalno preverjajo, ali dejansko služijo kmetijski pridelavi.

K 8. členu:

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»Za desetim odstavkom se doda nov enajsti odstavek, ki se glasi:

»Oseba, ki ni lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča, uporablja kmetijska zemljišča na lastno odgovornost.«.

Obrazložitev:

Po določi prvega odstavka 5. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo in 58/12) mora lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča na svojih, zakupljenih ali drugače dodeljenih neobdelovalnih kmetijskih zemljiščih tretjim osebam omogočiti prost prehod čez svojo nepremičnino. S predlagano dopolnitvijo se lastnika, zakupnika ali drugega uporabnika kmetijskega zemljišča razbremeni odškodninske odgovornosti za aktivnosti tretje osebe na njihovih zemljiščih. Tretje osebe se morajo v vsakem trenutku zavedati, da so prisotne na tuji nepremičnini. Zasebna lastnina je ustavna kategorija, ki lastniku prinaša pravice (upravičenja za gospodarjenje z nepremičnino) in odgovornosti (davčne obveznosti, obveznost določenega ravnanja z nepremičnino po področnih predpisih). Tretje osebe se morajo na tuji nepremičnini vesti samoodgovorno in upoštevati vsa zakonita navodila ter opozorila lastnika, zakupnika ali drugega uporabnika nepremičnine (npr. opozorilo zaradi paše živali).

K 29. členu:

V drugem odstavku 89. člena se za piko doda nov stavek, ki se glasi:

»Namakalni sistem je sestavljen iz vodne akumulacije, odvzemnega objekta, dovodnega omrežja in namakalne opreme.«

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Vodna akumulacija je objekt, namenjen zbiranju oz. zlivanju vode iz različnih vodnih virov: vodotokov, vrtin podzemne vode, meteorne vode, vode iz protipoplavnih zadrževalnikov.«
Dosedanji tretji, četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti in deseti odstavek postanejo četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti, deseti in enajsti odstavek.

Obrazložitev:

S spremembo se kot vodna akumulacija za namakanje lahko šteje tudi del protipoplavnih zbiralnikov, ki so zgrajeni na osnovi druge zakonodaje. Zaradi učinkovite rabe vode in učinkovitejši porabi državnih in evropskih sredstev pri upravljanju voda je nujno, da se tovrstne investicije združujejo, v kolikor obstaja interes po namakanju kmetijskih zemljišč. V takšnih primerih je nujno in smiselno, da država, kot investitor protipoplavnih zadrževalnikov istočasno financira tudi vodni zbiralnik za namakanje in pripelje vodo do kmetijskih zemljišč.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Miloš Pohole.

Predlog mnenja je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

10. točka dnevnega reda:

– Poročilo o stanju na področju reševanja migrantske krize

Boštjan Šefic, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve je predstavil poročilo o stanju na področju reševanja migrantske krize.

Razpravljali so mag. Darija Kuzmanič Korva, dr. Janvit Golob, Branimir Štrukelj.

Na dileme iz razprave je odgovoril Boštjan Šefic, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve.

Državni svet se je seznanil s stanjem na področju reševanja migrantske krize.

5. točka dnevnega reda:

– Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-1I) - druga obravnava, EPA 973-VII

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora z dne 24. 12. 2015 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Mnenje komisije so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor z Dopolnjenim predlogom zakona in predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 19. 2. 2016.

Stališče z amandmajem Interesne skupine negospodarskih dejavnosti so državne svetnice in svetniki prejeli na klop.

Besedo je imela Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor.

Poročevalec Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, predsednik komisije Jernej Verbič, je predstavil stališče komisije.

Razpravljali so mag. Darija Kuzmanič Korva, Milan Ozimić, dr. Zoran Božič in Matjaž Švagan.

Na dileme iz razprave je odgovorila Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor.

Predsednik je dal na glasovanje amandma Interesne skupine negospodarskih dejavnosti k predlogu mnenja:

A M A N D M A:

Celotno besedilo predloga mnenja Državnega sveta se črta in nadomesti s sledečim besedilom:

»Državni svet **ne podpira** dopolnjenega predloga zakona.

Državni svet ugotavlja, da predlagatelj kot ključne razloge za predlagane spremembe in dopolnitev Zakona o varstvu okolja navaja prenos Direktive 2012/18/EU o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi. Ker Slovenija v svoj pravni red ni pravočasno prenesla direktive, je Evropska komisija 22. 7. 2015 na Republiko Slovenijo naslovila uradni opomin zaradi nenotifikacije prenosa, v katerem zahteva izpolnitev obveznosti iz te direktive. Zaradi odprave pomanjkljivega prenosa Direktive 2004/35/ES o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode se s predlagano zakonsko novelo podrobneje določa tudi način ukrepanja povzročitelja okoljske nesreče. Prav tako se zaradi zahtev Evropske komisije v slovenski pravni red dosledneje prenaša Direktiva 2008/101/ES, in sicer v zvezi z določanjem načina izračunavanja količine emisijskih kuponov, ki jih lahko dobijo operaterji zrakoplova iz posebne rezerve. Poleg tega se predlaga, da se zaključki o najboljših razpoložljivih tehnologijah (BAT) v postopku izdaje okoljevarstvenih dovoljenj uporabljajo neposredno.

S predlogom zakona se prav tako odpravlja do zdaj veljavna desetletna časovna omejitev veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja, do obravnave predloga zakona na pristojnem Odboru Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor pa je bila v predlogu zakona predvidena tudi sprememba, po kateri bi bilo po novem pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje pogoj za začetek obratovanja naprave, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega (7. člen predloga zakona) oz. za druge naprave in dejavnosti (15. člen predloga zakona) in ne pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja za takšno napravo.

Državni svet sicer na splošno podpira prizadevanja za poenostavitev postopkov pridobivanja dovoljenj, a obenem opozarja, da je treba temeljito premisliti, v kateri fazi velja preveriti izpolnjevanje pogojev za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Inženirska zbornica Slovenije kot strokovna institucija je namreč na 65. seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj 25. 1. 2016 opozorila, da je rešitev, po kateri bi bilo pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje pogoj za začetek obratovanja naprave ali obrata, ne pa pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja, neustrezna. V praksi bi se namreč lahko zgodilo, da se objekt na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja zgradi, v postopku pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja pa se ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev za njegovo izdajo in zato investitor ne bi mogel pridobiti (obveznega) uporabnega dovoljenja. Navsezadnje bi se s tem tudi investitorja izpostavilo večjemu tveganju, da za že zgrajen objekt na koncu ne pridobi okoljevarstvenega dovoljenja, kar pa lahko pomembno vpliva na uspešnost pridobivanja tujih investicij.

Izdaja okoljevarstvenega dovoljenja v zgodnji fazi priprave projekta, to je pred izdajo ali istočasno z izdajo gradbenega dovoljenja, hkrati omogoča tudi seznanjanje

javnosti o projektu že ob njegovi pripravi in ne šele takrat, ko objekt že stoji. Predlagan začetek izdaje okoljevarstvenega dovoljenja šele v fazi pred začetkom obratovanja naprave bi tako predstavljal kršitev Aarhuške konvencije in direktive IED oz. Direktive 2010/75/EU o industrijskih emisijah, po kateri je treba javnost obvestiti v čim bolj zgodnji fazi priprave projekta in se z njo posvetovati.

Državni svet ugotavlja, da je pristojni odbor Državnega zbora na 17. seji 10. 2. 2016 v zvezi z omenjeno problematiko vendarle prisluhnil pripombam strokovne javnosti, nevladnih organizacij in pristojne komisije Državnega sveta, s tem ko je sprejel amandmaja koalicijskih poslanskih skupin k 7. členu in 15. členu predloga zakona. V skladu z amandmajema se bo zdaj lahko začelo graditi napravo, ki zahteva gradnjo po predpisih o graditvi objektov, ali izvedlo večjo spremembo v njenem obratovanju šele po pridobitvi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja ali pravnomočne odločbe o njegovi spremembi.

Kljub navedenim spremembam, ki jih podpira Državni svet, pa se v dopolnjenem predlogu zakona v 7. členu ohranja odprava časovne omejitve veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja (po 69. členu veljavnega zakona 10 let), s katero so povezane tudi določbe 12. in 14. člena dopolnjenega predloga zakona, ter nekaterih drugih členov, na neprimernost katerih opozarjajo nevladne organizacije, in sicer drugi odstavek 10. člena in 25. člen dopolnjenega predloga zakona.

Državni svet ugotavlja, da se je že pristojna komisija Državnega sveta v zvezi s predlagano odpravo časovne omejitve veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja spraševala, ali predvideno zmanjšanje bremena ministrstva in gospodarskih subjektov opravičuje okrnitev javnega interesa, ki je v zagotavljanju varstva okolja. Zgolj odprava administrativnih ovir in bremen namreč po mnenju Državnega sveta ne more biti utemeljen razlog za odpravo obveznega preverjanja predpisanih pogojev za obratovanje naprave oz. obrata na vsakih deset let.

Po mnenju Državnega sveta se s predlaganimi spremembami v zvezi s trajanjem okoljevarstvenih dovoljenj zmanjšuje transparentnost celotnega postopka in onemogoča izvajanje pravice do vključevanja in soodločanja javnosti, ki sta sicer v veljavnem zakonu večkrat izpostavljeni kot pomemben del postopkov (npr. v 13., 26., 30. in 34.a členu veljavnega zakona), v praksi. Postopka odobritve ali podaljševanja okoljevarstvenih dovoljenj sta bila namreč do zdaj ena izmed redkih možnosti lokalnega prebivalstva in zainteresirane javnosti, da se lahko aktivno vključijo v odločanje o obratovanju ali umeščanju okolju škodljivih dejavnosti v posamezno lokalno okolje.

Državni svet ugotavlja, da sedanja ureditev omogoča podaljšanje okoljevarstvenega dovoljenja, če naprava v času odločanja izpolnjuje tiste zahteve, ki veljajo za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za novo napravo, kar naj po novem ne bi več veljalo. Glede na ocene nevladnih organizacij, da so trenutno nadzorni mehanizmi na tem področju precej šibki in da je izkoristek možnosti odločitev po uradni dolžnosti majhen, je upravičena skrb, da bodo predlagane zakonske spremembe poslabšale standarde varstva okolja.

Državni svet je bil seznanjen tudi s pripombami Inženirske zbornice Slovenije, ki ocenjuje, da bo za učinkovito delovanje predlaganega sistema treba zagotoviti delovanje vseh mehanizmov, od rednih inšpekcijskih pregledov do rednih prijav sprememb s strani upravljavcev naprav oz. obratov. Po njihovem mnenju pa bi morali dodatno rešiti tudi vprašanje, kdo sploh lahko pripravlja poročilo o vplivih na okolje, in določiti odgovornost njegovega pripravljavca.

Državni svet kot neustrezne izpostavlja določbe 10. člena dopolnjenega predloga zakona, ki omogočajo, da se bo lahko ob določenih pogojih v okoljevarstvenem dovoljenju določilo manj stroge mejne vrednosti emisij, kot so določene na podlagi ravni emisij iz zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnologijah (BAT), če bi višje mejne vrednosti povzročile nesorazmerno višje stroške v primerjavi s koristmi za okolje. Po mnenju Državnega sveta je takšna ureditev izrazito v interesu kapitala in ne javnega interesa oz. varstva okolja in ljudi, ki živijo v njem.

Kot ključen problem predlagane ureditve Državni svet izpostavlja dejstvo, da v dopolnjenem predlogu zakona ni opredeljeno, na kakšen način in na katerih podlagah se bo ocenjevalo onesnaženost okolja. V Sloveniji namreč obstaja kar nekaj območij, ki so z različnimi meritvami dokazano prekomerno onesnažena, a jih pristojno ministrstvo po več letih še vedno ni razglasilo za onesnažena ali degradirana (npr. Zasavje, Celjska kotlina).

Omenjene slabe izkušnje v zvezi s striktnostjo opredeljevanja posameznih okolij kot degradiranih (24. člen veljavnega zakona) in precejšnja neažurnost glede ugotovitev o stanju okolja (zadnje stanje okolja prikazano leta 2009) po mnenju Državnega sveta vodijo do drastičnega nižanja okoljskih standardov in do dajanja prednosti t. i. »umazani« industriji. Koristijo torej zgolj interesom upravljalcev naprav oziroma povečevanju zaslužka na račun onesnaževanja okolja.

Državni svet opozarja tudi na določbe 25. člena dopolnjenega predloga zakona, s katerim se omogoča izdajo dovoljenja za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja, če takšno izjemo omogočajo predpisi EU, ki veljajo neposredno in se nanašajo na obratovanje določene naprave ali izvajanje določene dejavnosti. Meni namreč, da v členu manjka opredelitev primerov oziroma natančnejših pogojev za takšne izjeme. S tem se ustvarja preveč široko polje za različne interpretacije in hkrati večja verjetnost, da bodo takšna dovoljenja postala pogosta ali celo redna praksa. Tudi na takšen način se neutemeljeno niža nivo okoljevarstvenih standardov, zato uvajanje tovrstnih izjem po mnenju Državnega sveta ni sprejemljivo.

Glede predlagane jasnejše opredelitve postopka odločanja Eko sklada o pravici vlagatelja do sredstev Eko sklada in drugih sredstev, s katerimi upravlja Eko sklad, Državni svet sicer na splošno nima pripomb, opozarja pa na nedavni javni razpis Eko sklada za pridobitev 100 % nepovratnih sredstev za vgradnjo kurilnih naprav na lesno biomaso, namenjen socialno šibkim občanom v občinah s prekomerno onesnaženostjo zunanjega zraka z delci PM10. Glede pogojenosti upravičenosti do sredstev z mesečnimi prihodki v višini 250 evrov je namreč ob takem pogoju vprašanje, koliko občanov (npr. v Zasavju) bo lahko dostopalo do nepovratnih spodbud. Državni svet meni, da je treba premisliti o višini mesečnih prihodkov, saj je postavljena nizko, ter premisliti tudi o vključenosti ostalih energentov (npr. plinu). Državni svet prav tako opozarja, da je treba prek medijev bolj redno obveščati javnost o prekomerni onesnaženosti zunanjega zraka z delci PM10.

Glede postopka pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja se Državnemu svetu postavlja tudi vprašanje ureditve vplivnega območja delovanja naprav, saj se je dogajalo (npr. v primeru Lafarge Cement), da se je za napravo določilo vplivno območje z mejami parcele (ograje), čeprav je znano, da ima naprava, ki izpušča v okolje emisije (ali hrup), naravne fizikalne zakonitosti, ki niso vezane na meje parcele oziroma ograjeno zemljišče, na katerem taka naprava stoji. Dejstvo je, da je določitev

vplivnega območja povezana s podelitvijo statusa stranke v postopku in morebitne odškodnine zaradi škodljivega vpliva naprave na bivalno okolje.

V zvezi z navedenim je Inženirska zbornica Slovenije seznanila Državni svet, da je bilo v preteklosti že več neuspešnih poskusov določitve metodologije za določitev vplivnega območja, saj matematična formula ne more predvideti vseh možnih situacij in dejavnikov, ki lahko vplivajo na določitev vplivnega območja. Na Inženirski zbornici Slovenije vidijo rešitev v določitvi statusa pooblaščenec, ki bi bili za svoje delo kazensko in odškodninsko odgovorni (podobno kot velja za projektante), poleg tega pa dajejo v razmislek vprašanje, ali je sploh treba določati vplivno območje, če lahko naprava oz. obrat emitira emisije le v okviru dovoljenih vrednosti in v skladu z veljavno zakonodajo.

Državni svet opozarja, da vse zgoraj navedene - še vedno neustrezne zakonske določbe - pomenijo večje tveganje za obremenjevanje okolja, še zlasti zato, ker že sedanja, t. i. strožja zakonodaja ne ščiti dovolj ene od temeljnih ustavnopravnih kategorij, to je zdrave ljudi. To velja še zlasti za območja, na katerih delujejo cementarne, ki zaradi pritiskov kapitala postajajo vedno bolj sežigalnice odpadkov in obremenjujejo okolje z zdravju škodljivimi težkimi kovinami. Zaradi vsega navedenega Državni svet dopolnjenega predloga zakona ne podpira.«

* * *

Za poročevalko je bila določena vodja interesne skupine mag. Darija Kuzmanič Korva.

Amandma Interesne skupine negospodarskih dejavnosti je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 26 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja skupaj s sprejetim amandmajem:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M N E N J E

k Dopolnjenemu predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-11) – druga obravnava

Državni svet **ne podpira** dopolnjenega predloga zakona.

Državni svet ugotavlja, da predlagatelj kot ključne razloge za predlagane spremembe in dopolnitev Zakona o varstvu okolja navaja prenos Direktive 2012/18/EU o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi. Ker Slovenija v svoj pravni red ni pravočasno prenesla direktive, je Evropska komisija 22. 7. 2015 na Republiko Slovenijo naslovila uradni opomin zaradi nenotifikacije prenosa, v katerem zahteva izpolnitev obveznosti iz te direktive. Zaradi odprave pomanjkljivega prenosa Direktive 2004/35/ES o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode se s predlagano zakonsko novelo podrobneje določa tudi način ukrepanja povzročitelja okoljske nesreče. Prav tako se zaradi zahtev Evropske komisije v slovenski pravni red dosledneje prenaša Direktiva 2008/101/ES, in sicer v zvezi z določanjem načina izračunavanja količine emisijskih kuponov, ki jih lahko dobijo operaterji zrakoplova iz posebne rezerve. Poleg tega se predlaga, da se zaključki o najboljših razpoložljivih tehnologijah (BAT) v postopku izdaje okoljevarstvenih dovoljenj uporabljajo neposredno.

S predlogom zakona se prav tako odpravlja do zdaj veljavna desetletna časovna omejitev veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja, do obravnave predloga zakona na pristojnem Odboru Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor pa je bila v predlogu zakona predvidena tudi sprememba, po kateri bi bilo po novem pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje pogoj za začetek obratovanja naprave, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega (7. člen predloga zakona) oz. za druge naprave in dejavnosti (15. člen predloga zakona) in ne pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja za takšno napravo.

Državni svet sicer na splošno podpira prizadevanja za poenostavitev postopkov pridobivanja dovoljenj, a obenem opozarja, da je treba temeljito premisliti, v kateri fazi velja preveriti izpolnjevanje pogojev za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Inženirska zbornica Slovenije kot strokovna institucija je namreč na 65. seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj 25. 1. 2016 opozorila, da je rešitev, po kateri bi bilo pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje pogoj za začetek obratovanja naprave ali obrata, ne pa pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja, neustrezna. V praksi bi se namreč lahko zgodilo, da se objekt na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja zgradi, v postopku pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja pa se ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev za njegovo izdajo in zato investitor ne bi mogel pridobiti (obveznega) uporabnega dovoljenja. Navsezadnje bi se s tem tudi investitorja izpostavilo večjemu tveganju, da za že zgrajen objekt na koncu ne pridobi okoljevarstvenega dovoljenja, kar pa lahko pomembno vpliva na uspešnost pridobivanja tujih investicij.

Izdaja okoljevarstvenega dovoljenja v zgodnji fazi priprave projekta, to je pred izdajo ali istočasno z izdajo gradbenega dovoljenja, hkrati omogoča tudi seznanjanje javnosti o projektu že ob njegovi pripravi in ne šele takrat, ko objekt že stoji. Predlagan začetek izdaje okoljevarstvenega dovoljenja šele v fazi pred začetkom obratovanja naprave bi tako predstavljal kršitev Aarhuške konvencije in direktive IED oz. Direktive 2010/75/EU o industrijskih emisijah, po kateri je treba javnost obvestiti v čim bolj zgodnji fazi priprave projekta in se z njo posvetovati.

Državni svet ugotavlja, da je pristojni odbor Državnega zbora na 17. seji 10. 2. 2016 v zvezi z omenjeno problematiko vendarle prisluhnil pripombam strokovne javnosti, nevladnih organizacij in pristojne komisije Državnega sveta, s tem ko je sprejel amandmaja koalicijskih poslanskih skupin k 7. členu in 15. členu predloga zakona. V skladu z amandmajema se bo zdaj lahko začelo graditi napravo, ki zahteva gradnjo po predpisih o graditvi objektov, ali izvedlo večjo spremembo v njenem obratovanju šele po pridobitvi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja ali pravnomočne odločbe o njegovi spremembi.

Kljub navedenim spremembam, ki jih podpira Državni svet, pa se v dopoljenem predlogu zakona v 7. členu ohranja odprava časovne omejitve veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja (po 69. členu veljavnega zakona 10 let), s katero so povezane tudi določbe 12. in 14. člena dopoljenega predloga zakona, ter nekaterih drugih členov, na neprimernost katerih opozarjajo nevladne organizacije, in sicer drugi odstavek 10. člena in 25. člen dopoljenega predloga zakona.

Državni svet ugotavlja, da se je že pristojna komisija Državnega sveta v zvezi s predlagano odpravo časovne omejitve veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja spraševala, ali predvideno zmanjšanje bremena ministrstva in gospodarskih subjektov opravičuje okrnitev javnega interesa, ki je v zagotavljanju varstva okolja. Zgolj odprava administrativnih ovir in bremen namreč po mnenju Državnega sveta ne more biti utemeljen razlog za odpravo obveznega preverjanja predpisanih pogojev za obratovanje naprave oz. obrata na vsakih deset let.

Po mnenju Državnega sveta se s predlaganimi spremembami v zvezi s trajanjem okoljevarstvenih dovoljenj zmanjšuje transparentnost celotnega postopka in onemogoča izvajanje pravice do vključevanja in soodločanja javnosti, ki sta sicer v veljavnem zakonu večkrat izpostavljeni kot pomemben del postopkov (npr. v 13., 26., 30. in 34.a členu veljavnega zakona), v praksi. Postopka odobritve ali podaljševanja okoljevarstvenih dovoljenj sta bila namreč do zdaj ena izmed redkih možnosti lokalnega prebivalstva in zainteresirane

javnosti, da se lahko aktivno vključijo v odločanje o obratovanju ali umeščanju okolju škodljivih dejavnosti v posamezno lokalno okolje.

Državni svet ugotavlja, da sedanja ureditev omogoča podaljšanje okoljevarstvenega dovoljenja, če naprava v času odločanja izpolnjuje tiste zahteve, ki veljajo za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za novo napravo, kar naj po novem ne bi več veljalo. Glede na ocene nevladnih organizacij, da so trenutno nadzorni mehanizmi na tem področju precej šibki in da je izkoristek možnosti odločitev po uradni dolžnosti majhen, je upravičena skrb, da bodo predlagane zakonske spremembe poslabšale standarde varstva okolja.

Državni svet je bil seznanjen tudi s pripombami Inženirske zbornice Slovenije, ki ocenjuje, da bo za učinkovito delovanje predlaganega sistema treba zagotoviti delovanje vseh mehanizmov, od rednih inšpekcijskih pregledov do rednih prijav sprememb s strani upravljavcev naprav oz. obratov. Po njihovem mnenju pa bi morali dodatno rešiti tudi vprašanje, kdo sploh lahko pripravlja poročilo o vplivih na okolje, in določiti odgovornost njegovega pripravljavca.

Državni svet kot neustrezne izpostavlja določbe 10. člena dopolnjenega predloga zakona, ki omogočajo, da se bo lahko ob določenih pogojih v okoljevarstvenem dovoljenju določilo manj stroge mejne vrednosti emisij, kot so določene na podlagi ravni emisij iz zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnologijah (BAT), če bi višje mejne vrednosti povzročile nesorazmerno višje stroške v primerjavi s koristmi za okolje. Po mnenju Državnega sveta je takšna ureditev izrazito v interesu kapitala in ne javnega interesa oz. varstva okolja in ljudi, ki živijo v njem.

Kot ključen problem predlagane ureditve Državni svet izpostavlja dejstvo, da v dopolnjenem predlogu zakona ni opredeljeno, na kakšen način in na katerih podlagah se bo ocenjevalo onesnaženost okolja. V Sloveniji namreč obstaja kar nekaj območij, ki so z različnimi meritvami dokazano prekomerno onesnažena, a jih pristojno ministrstvo po več letih še vedno ni razglasilo za onesnažena ali degradirana (npr. Zasavje, Celjska kotlina).

Omenjene slabe izkušnje v zvezi s striktnostjo opredeljevanja posameznih okolij kot degradiranih (24. člen veljavnega zakona) in precejšnja neažurnost glede ugotovitev o stanju okolja (zadnje stanje okolja prikazano leta 2009) po mnenju Državnega sveta vodijo do drastičnega nižanja okoljskih standardov in do dajanja prednosti t. i. »umazani« industriji. Koristijo torej zgolj interesom upravljavcev naprav oziroma povečevanju zaslužka na račun onesnaževanja okolja.

Državni svet opozarja tudi na določbe 25. člena dopolnjenega predloga zakona, s katerim se omogoča izdajo dovoljenja za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja, če takšno izjemo omogočajo predpisi EU, ki veljajo neposredno in se nanašajo na obratovanje določene naprave ali izvajanje določene dejavnosti. Meni namreč, da v členu manjka opredelitev primerov oziroma natančnejših pogojev za takšne izjeme. S tem se ustvarja preveč široko polje za različne interpretacije in hkrati večja verjetnost, da bodo takšna dovoljenja postala pogosta ali celo redna praksa. Tudi na takšen način se neutemeljeno niža nivo okoljevarstvenih standardov, zato uvajanje tovrstnih izjem po mnenju Državnega sveta ni sprejemljivo.

Glede predlagane jasnejše opredelitve postopka odločanja Eko sklada o pravici vlagatelja do sredstev Eko sklada in drugih sredstev, s katerimi upravlja Eko sklad, Državni svet sicer na splošno nima pripomb, opozarja pa na nedavni javni razpis Eko sklada za pridobitev 100 % nepovratnih sredstev za vgradnjo kurilnih naprav na lesno biomaso, namenjen socialno šibkim občanom v občinah s prekomerno onesnaženostjo zunanjega zraka z delci PM10. Glede pogojenosti upravičenosti do sredstev z mesečnimi prihodki v višini 250 evrov je namreč ob takem pogoju vprašanje, koliko občanov (npr. v Zasavju) bo lahko dostopalo do nepovratnih spodbud. Državni svet meni, da je treba premisliti o višini mesečnih prihodkov, saj je postavljena nizko, ter premisliti tudi o vključenosti ostalih energentov (npr. plinu). Državni svet prav tako opozarja, da je treba prek medijev bolj redno obveščati javnost o prekomerni onesnaženosti zunanjega zraka z delci PM10.

Glede postopka pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja se Državnemu svetu postavlja tudi vprašanje ureditve vplivnega območja delovanja naprav, saj se je dogajalo (npr. v primeru Lafarge Cement), da se je za napravo določilo vplivno območje z mejami parcele (ograje), čeprav je znano, da ima naprava, ki izpušča v okolje emisije (ali hrup), naravne fizikalne zakonitosti, ki niso vezane na meje parcele oziroma ograjeno zemljišče, na katerem taka naprava stoji. Dejstvo je, da je določitev vplivnega območja povezana s podelitvijo statusa stranke v postopku in morebitne odškodnine zaradi škodljivega vpliva naprave na bivalno okolje.

V zvezi z navedenim je Inženirska zbornica Slovenije seznanila Državni svet, da je bilo v preteklosti že več neuspešnih poskusov določitve metodologije za določitev vplivnega območja, saj matematična formula ne more predvideti vseh možnih situacij in dejavnikov, ki lahko vplivajo na določitev vplivnega območja. Na Inženirski zbornici Slovenije vidijo rešitev v določitvi statusa pooblaščenec, ki bi bili za svoje delo kazensko in odškodninsko odgovorni (podobno kot velja za projektante), poleg tega pa dajejo v razmislek vprašanje, ali je sploh treba določati vplivno območje, če lahko naprava oz. obrat emitira emisije le v okviru dovoljenih vrednosti in v skladu z veljavno zakonodajo.

Državni svet opozarja, da vse zgoraj navedene - še vedno neustrezne zakonske določbe - pomenijo večje tveganje za obremenjevanje okolja, še zlasti zato, ker že sedanja, t. i. strožja zakonodaja ne ščiti dovolj ene od temeljnih ustavnopravnih kategorij, to je zdravje ljudi. To velja še zlasti za območja, na katerih delujejo cementarne, ki zaradi pritiskov kapitala postajajo vedno bolj sežigalnice odpadkov in obremenjujejo okolje z zdravju škodljivimi težkimi kovinami. Zaradi vsega navedenega Državni svet dopolnjenega predloga zakona ne podpira.

Predlog mnenja skupaj s sprejetim amandmajem je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 24 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

7. točka dnevnega reda:

– Predlog Poročila s posveta Reforma slovenske mature: cilji, sedanje stanje in nujne spremembe

Poročilo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti.

Predlog sklepa so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 23. 2. 2016.

Poročevalec Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport, predsednik komisije dr. Zoran Božič, je predstavil stališče komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016 na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) ter na podlagi posveta z naslovom Reforma slovenske mature: cilji, sedanje stanje in nujne spremembe, ki ga je Državni svet Republike Slovenije organiziral 21. 10. 2015, sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije se je seznanil s **Poročilom s posveta Reforma slovenske mature: cilji, sedanje stanje in nujne spremembe** z naslednjo vsebino:
Izhodišča za razpravo:

- Pred dvajsetimi leti je bilo število neuspešnih in zelo uspešnih učencev v osnovni šoli razporejeno po Gaussovi krivulji. Danes pa je v zaključnih letnikih devetletne

osnovne šole prek 60 odstotkov prav dobrih in odličnih učencev, k čemur prispeva predvsem veliko število izbirnih predmetov.

- Ali smo s tem, ko smo namesto splošnega učnega uspeha uzakonili povprečje točk, rešili problem? Ali je osnovna šola dovolj ali sploh selektivna, ali lahko pričakujemo, da bo to vlogo opravila srednja šola, ki ni obvezna in je njena naloga pripraviti mlade ljudi za študij na univerzi in ne na poklic? Ali matura zmanjšuje osip na univerzah po prvem letniku, kar je bil eden pomembnejših temeljnih ciljev ob njeni uvedbi? Ali je matura kot zaključni in tudi nadaljevalni izpit v skladu z avtonomijo univerze po Ustavi RS? Ali je bila opustitev sprejemnih izpitov, razen na umetniških in nekaterih drugih programih, resnično koristna?
- Sedanja matura naj bi bila zelo objektivna. Vse je prešteto, izmerjeno, nadzorovano, matura je pravična in izničuje negativne razlike med družbenimi sloji ter med pokrajinskimi danostmi. Ključno vprašanje je - za kakšno ceno? Vnaprej določena merila sestavljanja maturitetnih nalog in ocenjevanja zahtevajo vnaprej pripravljene odgovore oz. rešitve. Matura torej zahteva in spodbuja konvergentno in ne divergentno mišljenje ter spodbuja in nagraduje pridnost. Delovne navade so tudi zelo pomembne za uspešen študij na univerzi.
- Zakaj so dekleta na maturi uspešnejša od fantov? Zakaj končno znanje dijakov in njegova uporabnost na univerzah v (pre)veliki meri ne odraža visoko točkovno uspešnost na splošni in poklicni maturi. Opaženo je, da študentom manjka predvsem kritičnega mišljenja in sposobnost argumentiranja naučenega. Ali je slaba tretjina doseženih točk dovolj za pozitivno opravljeno maturo?
- Kako je s standardi ocenjevanja na maturi? Zakaj predmetne maturitetne komisije šele po zbranih rezultatih določijo pozitivni prag, ali to omogoča prirejanje uspešnosti, ki stalno dosega okrog 90 odstotkov?
- Ali je matura dovolj zahtevna, saj praksa kaže, da na nekaterih visokošolskih programih oz. smereh študenti ob vpisu v 1. letnik ne obvladajo pričakovanega znanja? Ali rezultati mature na eni strani in dejansko znanje dijakov oz. kasneje študentov na drugi dejansko ne odsevajo prenizke zahtevnosti šole po vsej vertikali? Ali ni zato najbolj krivična prav do najspodobnejših, manj sposobnim pa omogoča, da dosežejo visoko izobrazbo in dodatno potem zaradi močnega vpliva zvez in poznanstev morda tudi visoke položaje v družbi?
- Analize kažejo, da so dosežene točke na ustnem delu mature povsem nerealne in previsoke. Ali učitelji z ocenami umetno dvigujejo rezultate na pisnem, eksternem delu izpita, in s tem povečujejo uspeh svojih dijakov in njihove možnosti za nadaljnje šolanje? Ali je razmerje v deležu in po vsebini med internim in eksternim preverjanjem ustrezno? Vsekakor bi morali učitelji in ocenjevalci več pozornosti posvečati kakovosti znanja dijakom maturantom in ne promociji šol glede dosežkov na sami maturi.
- Eden od ključnih argumentov za uveljavitev mature kot zaključnega oz. nadaljevalnega izpita je bil olajšati prehod na terciarno izobraževanje, na univerzitetne programe, kjer ni sprejemnih izpitov. Ali ni v interesu univerz, da se vpišejo sposobni, ambiciozni in motivirani dijaki, ki se pripravijo na zahteve posameznih študijskih programov?
- Ali ni bila ukinitvev sprejemnih izpitov predvsem izraz permisivnega pristopa, ki je bilo splošno pedagoško načelo?
- Poseben problem je primerjava med splošno in poklicno maturo. Dejstvo je, da je splošna matura zahtevnejša, saj ima večji del eksternosti. Dijaki ne morejo izbirati med matematiko in tujim jezikom ter imajo pet predmetov. Kot primer: za maturitetni izpit leta 2016 bodo morali dijaki pri slovenščini prebrati dva romana v skupnem obsegu okoli tisoč strani, dijaki na poklicni maturi pa čisto nič, zato je na prvi pogled upravičeno negodovanje gimnazijskih dijakov, učiteljev in ravnateljev, da imajo dijaki s poklicno maturo na univerzitetnih programih z omejitvijo vpisa neupravičeno prednost, predvsem kadar dodatno opravijo peti predmet na splošni

maturi. Dijakov, ki izberejo peti predmet je sicer zelo malo. Tisti, ki se zanj odločijo, izpit tudi uspešno opravijo in večinoma tudi uspešno nadaljujejo šolanje. Obenem dijaki strokovnih šol niso manj sposobni in manj nadarjeni, ampak praviloma izhajajo iz manj spodbudnega družinskega in družbenega okolja.

- Temeljno vprašanje: ali bi lahko dileme o petem predmetu, maturitetnem tečaju, maturi rešili s ponovno uvedbo sprejemnih izpitov na univerzi?

Ugotovitve:

- Od 1998/99 do lanskega šolskega leta se je zmanjšalo število dijakov za 30 odstotkov. Demografski deficit je zaznan v celotnem srednjem šolstvu. Vpis v gimnazije se opazno zmanjšuje, vpis v srednje strokovne šole pa povečuje in v šolskem letu 2014/2015 že presega vpis v gimnazije. Vpis v obeh programih se je izenačil v letu 2012/13 in je povezan s krizo, saj otroci oz. njihovi straši izbirajo možnosti za čim hitrejšo strokovno kvalifikacijo. V 1. letnik 2014/2015 je tako v srednje strokovno izobraževanje vpisanih 41 odstotkov, v gimnazije 37 odstotkov in v srednje poklicno izobraževanje 22 odstotkov šolajoče populacije.
- Od 1989/99 do 2011/12 se je vpis v poklicno izobraževanje prepolovil in ustavil na 22 odstotkih. Delež vpisa v poklicno izobraževanje je spodbujeno povezan tudi s programom 3+2 (poklicno tehniško izobraževanje), saj je za šolajočo generacijo zaradi nestabilnega in fleksibilnega trga dela pomembna prehodnost po celotni vertikali.
- Delež splošne mature se je od leta 1998 s 27,1 povečal na 43,5 odstotka od števila rojstev, delež poklicne mature pa se je z 52,9 leta 2003 zmanjšal na 44,7 v letu 2013.
- Z 68 odstotki vpisanih v terciarno izobraževanje Slovenija pod 25 let zaseda zelo visoko mesto na svetu (2. mesto med državami, delež ne vključuje tujih študentov); po deležu diplomantov pa smo s 64 odstotki v Evropi povsem na vrhu v letu 2012.
- Cilj Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020: 75-odstotna vključenost generacije od 19 do 24 let v terciarno izobraževanje. Z 68 odstotnim vpisom populacije, mlajše od 25 let v letu 2014, Slovenija dosega 50 odstotno vključenost generacije od 19 do 24 let. Delež dijakov zaključnih letnikov srednjega izobraževanja, ki se vpišejo v visoko šolstvo (brez višjega), je višji od 80 odstotkov. Če bi želeli doseči nacionalni programski cilj, bi se morala v 1. letnik višjih in visokih šol vpisati najmanj celotna letna generacija (tudi tista brez SŠ).
- Splošna matura, poklicna matura in zaključni izpit predstavljajo zaključek srednješolskega izobraževanja, so selekcijski mehanizem za terciarno izobraževanje in imajo funkcijo korektorja.
- Matura je sistem, ki je kontroliran, strokovno in logistično podprt. Njena eksternost pomeni dodaten doprinos k transparentnosti in objektivnosti.
- Splošna matura je bila zasnovana tako, da s prevladujočo eksternostjo, ki povečuje kakovost znanja, s preverjanjem znanja dijakom omogoča pravične in merljive ugotovitve poznavanja in razumevanja izobraževalnih vsebin gimnazijskega splošnoizobraževalnega programa. Koncept mature, temelječ na obveznih in izbirnih predmetih, omogoča omenjene cilje, a modifikacije pri tem niso izvzete.
- Uveljavljeni koncept mature dopušča celovito in kakovostno izvedbo gimnazijskega predmetnika in ostalih sestavin gimnazijskega programa. Večji del izbirnosti in s tem zmanjševanje števila obveznih izpitov splošne mature ni potrebno; izločitev matematike ali tujega jezika bi močno okrnila splošno izobraženost bodočih študentov in negativno vplivala na njihove kognitivne zmožnosti.
- Po Zakonu o maturi sta splošna in poklicna matura državna izpita. Pri splošni maturi se preverja določeno znanje po gimnazijskem programu in se zahteva ob

vključitvi v univerzitetne študijske programe z različnih strokovnih in umetniških področij.

- Splošna matura omogoča domače in mednarodne primerjave, pa tudi preglednost rezultatov, prepoznavno stanje in ugotavljanje razvojnih potreb. Splošna matura ureja prehod med gimnazijo in univerzo tako, kot je to značilno za evropsko šolstvo; z opravljeno splošno maturo kandidat izkaže splošno sposobnost za univerzitetni študij, zato je po zakonu zadostni pogoj za vpis na univerze (z izjemami glede na programe).
- S poklicno maturo kandidat dokazuje standarde znanja, ki so določeni s cilji izobraževalnih programov srednjega tehniškega in drugega strokovnega izobraževanja, poklicno tehničnega izobraževanja, poklicnega tečaja ter usposobljenostjo za visokošolski študij.
- Slovenščina, matematika in tuj jezik so v splošni maturi uravnoteženo zastopani; z izbiro ponujenih izbirnih predmetov dijaki lahko prikažejo svojo nadarjenost na določenem področju in posebne interese.
- Pri slovenskem jeziku kot maturitetnem predmetu se je ob snovanju mature oblikoval standard jezikovne in literarne kulturne za bodočega izobraženca. Matura iz slovenskega jezika kot državotvornega predmeta povečuje jezikovno kulturno zavest.
- Dijakov, ki opravljajo peti predmet, ni toliko, da bi bili gimnazijci pri vpisu na univerzitetni program ogroženi. Dijaki, ki končujejo šolanje s poklicno maturo in so zelo uspešni, imajo s petim predmetom možnost, da se vpišejo tudi na univerzitetne študijske programe; fakultete pa imajo pravico, da te pogoje za vpis oblikujejo v skladu s svojimi zahtevami in pričakovanji. Povprečno od 10 do 15 odstotkov dijakov (najboljši) se odloči za 5. predmet. Pomembno je, da se ne zapira možnosti napredovanja po vertikali do univerze.
- Po 38. členu Zakona o visokem šolstvu je omogočen vpis iz srednjega strokovnega izobraževanja s poklicno maturo na univerzitetni študijski program: "študij po univerzitetnem študijskem programu na posameznem strokovnem področju lahko vpiše tudi, kdor je opravil poklicno maturo po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe iz istega strokovnega področja ter izpit iz enega od predmetov mature, ki se določi s študijskim programom (peti predmet)." Vendar veliko študijskih programov tega določila ne upošteva, saj isto strokovno področje pomeni, da je po končani srednji strokovno šoli z nekega določenega strokovnega področja mogoče nadaljevati tudi v isti strokovni vertikali, saj naj bi bil dijak na tistem strokovnem področju boljši od splošnih maturantov, splošni maturantje pa boljši npr. v splošnem znanju. Veliko študijskih programov omogoča vpis tudi za kandidate, ki so opravili poklicno maturo v katerem koli srednješolskem programu in izpit iz enega maturitetnega predmeta. Hkrati 38. člen določa, da je treba to strokovno področje opredeliti skladno s konkretnimi programi. Ta dva sistema sta povsem neprimerljiva in bi morala ostati dovolj ločena naprej po vertikali.
- Problem pri selekciji ob vpisu oz. izbirni postopek pri vpisu na fakultete: študijski programi opredeljujejo deleže ocen po splošnem uspehu, maturi in po posameznih izpiti, in to izvaja vpisna služba, ki je trenutno pod okriljem Univerze v Ljubljani. Za pretvorbo teh uspehov po dveh neprimerljivih sistemih se pri vpisnem postopku uporablja tabela, ki pravno ni utemeljena. Univerze lahko izbirajo, ali in v kolikšni meri bodo upoštevale le maturo ali tudi sprejemne izpite.

Izzivi in predlogi za spremembe

- Matura, predvsem v vlogi nadaljevalnega izpita, ne uresničuje pričakovanih ciljev. Ponovna uvedba sprejemnih izpitov bi bila vredna tehtnega razmisleka. Ob trenutni obliki mature bi omogočala kakovostnejšo izbiro kandidatov, a bi pomenila tudi občutno večjo obremenitev dijakov, hkrati pa bi bila tudi organizacijsko zahtevna.

- Razmerje med eksternim delom splošne mature in internim delom splošne mature pri vseh predmetih predstavlja 20 odstotkov maturitetne ocene. Korelacija med oceno internega in eksternega dela splošne mature je na nekaterih šolah povsem primerna, na drugih pa zelo slaba. S tem prihaja do razlik v ocenah med kandidati s primerljivim znanjem, kar je v nasprotju s ciljem mature, ki naj bi vsem kandidatom omogočala opravljanje izpitov v enakih pogojih in enakovrednem položaju. Veljalo bi razmisliti o ločenem zapisu ocene eksternega in internega dela.
- Delež eksternosti tako na splošni kot poklicni maturi se mora povečati, saj razmerje med internim in eksternim ocenjevanjem zelo vpliva na raven standardov, na pravičnost in enakopravnost.
- Vsakoletno prilaganje meje za zadostno oceno (da ne bi bil delež nezadostnih previsok) je problematična, zato bi bila 50 odstotna enotna meja primerna ob sestavi izpitnih kompletov primerljive zahtevnosti.
- Razmerje med splošno in poklicno maturo je nesorazmerno (npr. 23 točk poklicne mature pri vpisu je enako 34 točkam splošne mature), saj sta sistema neprimerljiva, zato so fakultete popustile logiki vpisa za vsako ceno, dijaki pa izkoristili trenutek in začeli iskati krajše in lažje poti, ki pa so lahko dolgoročno usodne za državo in družbo v prihodnosti. Obenem je treba izboljšati predmetnik v strokovnih šolah, saj je povezan z vprašanjem kakovosti srednješolskega izobraževanja, ki naj bi ga zagotavljala matura.
- Neustrezno razmerje med splošno in poklicno maturo je razvidno, ker je poklicna matura z dodatnim predmetom splošne mature manj zahtevna, pri vpisu na veliko večino univerzitetnih programov pa je v najboljšem primeru izenačena s splošno maturo. Izpit iz angleškega jezika na poklicni maturi preverja doseganje ravni B1 v skupnem evropskem referenčnem okviru za jezike, izpit iz angleškega jezika na splošni maturi na osnovni ravni zahtevnosti pa B2. Nesprejemljivo je, da dosežena odlična ocena na izpitu v angleškem jeziku pri poklicni maturi pomeni več točk pri vpisu na študijski program, kot dosežena odlična ocena na izpitu angleškega jezika na osnovni ravni pri splošni maturi. Razlog je možnost opravljanja tega izpita na dveh ravneh zahtevnosti. Do podobnih nesorazmerij prihaja pri primerjavi uspeha na splošni in poklicni maturi ob uvrščanju kandidatov za pridobitev Zoisove štipendije.
- Razmislek o tem, ali bi bilo celotno ocenjevanje eksterno, saj nekateri sodelujoči strokovnjaki in ocenjevalci ugotavljajo precejšnje razlike med tem, ko se ocenjevanje izvaja interno pred domačimi učitelji ali pa eksterno z neodvisnimi zunanjimi strokovnjaki. Matura predstavlja sistemsko ustrezno ogrodje za preverjanje splošnih znanj ob zaključku srednje šole, ob čemer se pojavljajo opozorila na neustrezen sistem ocenjevanja, ki dela medvedjo uslugo generacijam, ki v povprečju izkažejo slabše rezultate.
- Pri maturi je nujno razmisliti o dvigu zahtevnosti oz. sposobnosti izkazovanja znanja tudi pri izbirnih predmetih.
- Ob spreminjanju koncepta splošne mature je nujna sprememba npr. pri slovenskem jeziku oz. predmetu jezik in književnost po vsej izobraževalni vertikali. Opredeliti je treba ustrežnejša razmerja med ljudskimi in avtorskimi deli ter deli slovenske in svetovne književnosti.
- Spremeniti je treba vlogo Zavoda za šolstvo, ki naj postane nacionalna agencija za šolstvo. Predmetne komisije naj prevzamejo funkcijo, ki jo je nekdanje imel nacionalni kurikularni svet. Ustanovi naj se strokovni svet, javna agencija za učbenike v korelaciji z Javno agencijo za knjigo in nacionalna agencija za kakovost v izobraževanju.
- Nujen je prost dostop do znanja elektronskih učbenikov. Prosta dostopnost ne sme biti privilegij, ampak pravica vseh.

- Po raziskavi PISA–OECD v Sloveniji izobraževalni programi omogočajo dovolj znanja, vendar je to znanje mrtev kapital, saj ga slovenska družba ne zna uporabljati – ne rešuje problemov, ampak jih ustvarja in problematizira. Slovenska družba se na rezultate mednarodnih raziskav odziva neučinkovito in le deklarativno. Da bi družbo potegnili iz krize, bi Slovenija, ki ima 0,3 odstotka nadpovprečnih, potrebovala 3 odstotke nadpovprečnih. Po mednarodnih raziskavah je Slovenija ena od držav, ki je najmanj socialno strukturirana in imamo najmanjšo socialno neenakost.
- Za izobraževalni sistem sta pomembna dva cilja: zaposljiva struktura diplomantov oz. tistih, ki zaključujejo katerokoli stopnjo izobraževanja, in kakovostni človeški viri, če naj bo Slovenija konkurenčna in gospodarsko uspešna. Ob dejstvu, da je velik delež nezaposljivih diplomantov, se pojavlja vprašanje, ali je matura dovolj selektivna, zlasti ker jo uspešno opravi zelo velik delež šolajoče se generacije. Matura bi morala preveriti kakovost znanja in ustvarjalnosti. Moderna, informacijska družba, družba znanja namreč temelji na ustvarjalnosti, ki je osnovno gibalno napredka, razvoja in dostojnega življenja ljudi.
- Učitelji bi morali v okviru svoje avtonomije in kompetenc za poučevanje povečati odgovornost pri določanju standardov, ocenjevanju znanja, torej kakovosti, pravičnosti oz. učinkovitosti v šolstvu.
- Kompetenca učenja, sposobnost organiziranja svojega časa in sposobnost zasledovanja ambicij in ciljev je pomembno skozi celotno izobraževalno vertikalo.
- Rešitve ne morejo biti parcialne (npr. spremembe le pri maturi), analizirati je treba celotni izobraževalni sistem ter pri tem upoštevati izhodiščno stanje in zunanje dejavnike. Spremembe pa morajo biti konsistentne skozi celotno šolsko vertikalo.
- Jasno je treba definirati cilje izobraževanja, upoštevajoč tudi trg dela.
- Dograditev mature je nujna, predvsem notranje vsebinska prenova, prenova predmetnika, zlasti zato, ker se bistveno bolj nagraduje pridnost kot pa ustvarjalnost in iznajdljivost.
- Ob rezultatih mature bi morali za vsako šolo navesti še povprečen vpis in ali gre za splošno ali strokovno gimnazijo, kakšen je osip v tretjem in četrtem letniku in kako se promovira za svoje dosežke. Matura in njen eksterni del je vitalnega pomena za preživetje gimnazije.
- Razmisliti je treba o vpisni politiki posameznih fakultet. Te izrazito nesorazmerno upoštevajo le rezultate mature. Univerzitetni vpisni postopki pri tem posameznikom s strokovno maturo in z opravljenim petim izbirnim maturitetnim predmetom, ki ga opravljajo na gimnazijah, pri pretvorbi v pisne točke priznavajo v primerjavi z maturanti splošne mature nesorazmerno visok delež. Ali opravljanje petega izbirnega predmeta na gimnazijskem nivoju dejansko omogoča enakovredne izobrazbene osnove in ali niso zaradi tega dijaki gimnazijskega programa, ki je prvenstveno namenjen usposabljanju dijakov za univerzitetni študij, v vsaj neenakopravnem položaju?
- Razmisliti je treba o možnosti dveh ravni pri nekaterih izbirnih predmetih (kot selekcija pri vpisu na univerze), tako pri naravoslovnih kot družboslovnih predmetih. To vprašanje je povezano tudi s številom vpisnih mest in številom kandidatov, saj je na nekaterih programih kandidatov več, kot je razpisnih mest, in so programi, kjer je premalo kandidatov, in zato se pojavlja problem ustrezne selekcije.
- Po 41. členu Zakona o visokem šolstvu lahko fakultete upoštevajo tudi specifično srednješolsko znanje pri določenih predmetih, ne samo splošen uspeh (kot npr. Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani ali Oddelek za anglistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani). Posebne sposobnosti dijakov se upoštevajo tudi pri vpisih na Akademijo za arhitekturo, Biotehnično fakulteto (Oddelek za krajinsko arhitekturo) in Fakulteto za šport.

- Univerze oz. fakultete bi morale jasno opredeliti, kakšno znanje in profil dijakov oz. bodočih strokovnjakov želijo, saj prek svojih predstavnikov, strokovnjakov z različnih področij, sodelujejo v vseh maturitetnih organih.
- Fakultete naj imajo možnost določanja kvote, in sicer 10 odstotkov kandidatov naj sprejmejo po lastni presoji, ostalim 90 odstotkom pa ponudijo pravičen sistem razvrstitve, za vse enak, znan in primerljiv. Tak sistem poznajo nekatere evropske univerze, in sicer gre za spletno svetovanje skozi srednjo šolo, dijaki so informirani, kaj od kandidata zahteva nek študijski program, katere lastnosti ceni, npr. osebnostne, in znanje. Sistem omogoča testiranje znanja in osebnostnih lastnosti dijakov s pristopom v ekspertni sistem in nudenje povratnih informacij ves čas njihovega srednješolskega študija in oblikovanje interesa za določeno študijsko smer ter dijake hkrati motivira za vsebino študija in k bolj angažiranemu delu v gimnaziji in posledično tudi pri maturi. Bodoče študente se na mehak način usmerja skozi izobraževalni proces že v srednji šoli. Tak sistem je zanesljivejši in glede pridobljenega znanja in pričakovanj realnejši ter učinkovitejši, po strokovni plati pa uporabnejši za nadaljevanje študija, kot pa nek enkratni dogodek selekcije, npr. sprejemni izpit.
- Ob vstopnih pogojih na univerzo še vedno ni enoznačnega odgovora o obliki, zahtevnosti ali obsegu teh t. i. dodatnih pogojev za vpis. Predlogi so različni, od popolnega prehoda na sprejemne izpite, dodatnega vrednotenja oz. ponderiranja posameznih maturitetnih predmetov za posamezna študijska področja do celo določanja vpisnega praga na študijske programe, neodvisno od uspeha generacije na maturi. Pojavljajo se opozorila, da bi popoln prehod na sistem sprejemnih izpitov predstavljal veliko organizacijsko in finančno breme tako za bodoče študente kot za univerze.

Zastavljajo se torej ključna vprašanja, in sicer ali lahko maturo obravnavamo zgolj kot formalni zaključek srednješolskega izobraževanja, ali je njena vloga tudi vloga selekcijskega mehanizma za vstop v terciarno izobraževanje, ali je matura sposobna ohraniti visok nivo kredibilnosti in tekrovati z ostalimi izzivi izobraževalnega procesa v današnjem času, zlasti ob visokem odstotku vpisa v gimnazije, množičnem vpisu v terciarno izobraževanje, kjer se zahteva nova in višja raven znanja, in ob vedno novih in zahtevnejših izzivih pri ustvarjanju delovnih mest hkrati z uporabnostjo in prilagodljivostjo znanj in veščin.

Predlog sklepa je bil sprejet (24 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 26 jih je glasovalo za, 1 pa je bil proti).

8. točka dnevnega reda

Obravnava zaključkov posveta Inženirji in gospodarstvo/I

Poročilo Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance s predlogi zaključkov so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 19. 2. 2016.

Stališče Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance je predatavil državni svetnik dr. Janvit Golob.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) ter na podlagi posveta z naslovom *Inženirji in gospodarstvo/I*, sprejel naslednji

S K L E P

Državni svet Republike Slovenije je 7. maja 2015, na pobudo Slovenske inženirske zveze in Inženirske zbornice Slovenije, organiziral posvet z naslovom Inženirji in gospodarstvo/I.

Posvet je povezoval državni svetnik dr. Janvit Golob, uvodoma pa je udeležence posveta nagovoril predsednik Državnega sveta Mitja Bervar.

Z uvodnimi prispevki so sodelovali naslednji razpravljavci: mag. Črtomir Remec, dr. Ferdinand Gubina, dr. Franc Pohleven, dr. Jože Hlebanja, dr. Jože Vižintin, Franc Matjaž Zupančič, dr. Zoran Marinšek, dr. Karl Gotlih, Vlado Hunyadi in dr. Črtomir Rozman.

V razpravi so mnenja podali Ivo Plečko, Aleš Zver, Franc Bogovič.

Na podlagi predstavitev in razprave na posvetu so bili oblikovani naslednji s k l e p i :

Država naj sprejme srednjeročni načrt razvoja infrastrukture z določitvijo prioritet. Vlada Republike Slovenije naj v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ustanovi direktorat za gradbeništvo in za les.

Ministrstvo za infrastrukturo naj nadaljuje z vladno koordinacijo vseh, z gradbeništvom povezanih ministrstev za nadaljnji razvoj gradbeništva.

Pri odločanju za novogradnje ali prenavo stavbnega fonda mora prevladati odločitev o celoviti prenovi stavb. Da bi zagotovili, da bo le ta učinkovita, mora biti energijska poraba, ki jo želimo doseči s prenavo, vnaprej načrtovana in po izvedbi prenov preverjena. Pri prenovi se varnost konstrukcije in požarna varnost ne smeta poslabšati. Država naj aktivira še druge mehanizme spodbujevanja prenov, kot sta energetska pogodbeništvo in ponovna uvedba davčnih olajšav za investicije.

Za oblikovanje skupnega energetskega trga so nujni skupni raziskovalni napor stroke in vlade, pri čemer bi morala biti naloga politike dogovor o skupnih elementih energetske politike EU, uporaba lastnih virov in ureditev trga glede dumpinške vetrne energije. Zagotoviti je potrebno možnosti za oblikovanje konsistentne enotne in skupne energetske strategije EU in trga elektrike, z nujnim načrtovanjem investicij za reševanje prehoda energentov.

Nespodbudno stanje v slovenski elektroenergetiki je posledica neučinkovitosti trga elektrike, dejstva, da je večina elektroenergetske opreme že prekoračila svojo življenjsko dobo, stalnega vmešavanja politike v vodenje podjetij in nezadostnega upoštevanja mnenja stroke. Ob tem, ko Slovenija še vedno nima energetske strategije, tudi ni jasno, kdo odgovarja za zanesljivo oskrbo z energijo v državi.

Slovenija ob velikih porabnikih energije nima ne surovinskih virov niti energetskih danosti, zato je nujna preusmeritev naše industrije na energetske varčno in do okolja vzdržno, pri čemer sta les in predelava lesa odločilna za znižanje porabe energije ter preprečevanje emisije toplogrednih plinov. Zavedati se je potrebno, da je najbolj zelena energija tista, ki je ne porabimo oz. jo privarčujemo. Za prihodnost človeštva ne bo pomembno kako proizvesti čim več energije, ampak kako z manj energije (nižjo emisijo CO₂) proizvajati izdelke in graditi objekte.

Vizija trajnostne tehnologije in storitev za zdravo življenje lahko Slovenijo umesti kot zeleno, aktivno, zdravo in digitalno regijo z vrhunskimi pogoji za ustvarjanje in inoviranje ter usmerjeno v razvoj srednje in visoko tehnoloških rešitev na nišnih področjih. Slovenija mora postati država, ki bo znana po inovativnih, izvozno usmerjenih, visoko tehnoloških podjetjih, ki bodo vodilna v izbranih nišah na globalnem trgu. Iz te vizije izhaja vodilna usmeritev, ki v ospredje postavlja uspešno gospodarstvo z visoko dodano vrednostjo, kar je moč doseči s povečevanjem produktivnosti, za kar pa so potrebni inovativni izdelki in storitve. To vizijo in to usmeritev lahko pomaga udejaniti Strategija pametne specializacije.

Opozoriti velja, da delovanje vlade, institucij, pravosodja ter civilne družbe ni vedno v skladu s potrebami državljanov, pričakuje pa se, da bo politika zmogla izoblikovati jasne in smiselne usmeritve ter pozitivno in spodbudno družbeno-gospodarsko okolje za uveljavitev t. i. Trajnostnega inovacijskega sistema, ki bo zagotavljal nove izdelke in storitve, ustrezno število patentov, večji delež inovacijsko aktivnih podjetij ter visok delež srednje in visoko tehnoloških izdelkov v celotnem izvozu Slovenije.

Glede sistema izobraževanja velja ugotovitev, da je ta razdrobljen in premalo ustvarjalen, delež univerzitetnih diplomantov tehnične smeri pa premajhen, pri čemer je porazdelitev raziskovalcev v Sloveniji povsem neustrezna, saj jih je kar 78% v vladnem sektorju.

Država mora čim prej podpisati mednarodno konvencijo o preprečevanju socialnega dumpinga na trgu.

Zakonodaja mora prenoviti pogoje za opravljanje reguliranih poklicev in z njimi povezanih inženirskih dejavnosti in gradnje ter pri tem jasno opredeliti in koncentrirati odgovornost.

Pri prenosu direktive o javnih naročilih v slovenski pravni red se pričakuje posnemanje dobrih praks sosednjih držav EU in obenem zaščito slovenskih interesov. Vlada naj hkrati sprejme predpis o vodenju investicij, financiranih iz javnih sredstev.

Predlog sklepa je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

9. točka dnevnega reda

Predlog Poročila o delu Državnega sveta za leto 2015 so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 23. 2. 2016.

Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 23. 2. 2016.

Predsednik državnega sveta, Mitja Bervar, mag. manag., je uvodoma imel svoj govor.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Številka: 020-03/16-2/
Ljubljana, 24. 2. 2016

Državni svet Republike Slovenije je na 37. seji 24. 2. 2016, na podlagi drugega odstavka 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije je sprejel Poročilo o delu Državnega sveta za leto 2015.

Predlog sklepa je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 29 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

- - -

Predsednik je zaključil 37. sejo Državnega sveta Republike Slovenije in se svetnicam in svetnikom ter vabljenim zahvalil za razpravo in sodelovanje.

Marjan Maučec, mag. posl. ved
sekretar

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik